

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Különb. szerkesztő:

Wasserstrom Sándor — Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 400
magánosoknak: egész évre 300, fél évre 150,
negyed évre 85 lei. Külföldön: 120—80, 60, 35, 24,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő, 10—6 Dollar.

Az irodai viszályok szomorú következményei:

A minisztérium megsemmisítette az ardeali orth. Központi Iroda decemberi választását

Nagy megdöbbenést kellett országszerte az intézkedés

Bucuresti. Nem kellett különös próféciát jósátságot hozni, csak az események idősebbé kellett tartani kezűnk s akkor minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy be fog ez is következni. Csak azokat fogja megdöbbeníteni ez az újabb herce-hurca a központi Iroda körül, akik nem látrak be a kultuszok mögé s nem tudják, hogy milyen hercegek, ellenétek, eddáz gyűlöli dödése huzódnak meg a közsín mögött. De akik látják ezt a destruktíót, amely már évek óta folyik az Iroda körül és akik tudják, hogy mennyire nem örökös az Iroda az ortodoxia féltett kincsé, az autonómia körül, azoknál nem okoz meglepetést, hogy „ki karddal él, kard által hal meg”. Az Iroda, amely elűzte, hogy mindenkor külső erők avatkozzanak be egyes hítközség belső ügyeibe, most a renesz bős rendelkezése értelmében, saját kardjába dől és a minisztérium megsemmisítette ezt a választást, amelyet decemberben tartottak Clujon s amelyről annak idején a „Népünk” részletes tudósítást közölt.

Mi, mint a zsidó közösség élők és minden eseményének hű hírnökei, mindenkor hangoztattuk, hogy nem szabad frivol jáléból ünni az autoronómia és bűn az, ha belső segítséget veszünk igénybe, amikor belső és direkt intern jelenlétére ügyeinkről van szó. Mert egyszerű a konklúzió, milyen véleményekkel legyenek rólunk felsőbb hivatalos helyeken, ha azt látják, hogy mennyire gyűlöli egymást az ortodox zsidó és hogy, összeködnök egymás ellen, lisztcségekért, elveikért, koncolért, hűségért, „győzelemért”.

Kronos felszólta saját fiait, az Iroda egyeztető három helyről készült koncentrikus tömésdést. Belső emberektől, olyarokól, akik jogosan, vagy esetleg lépelelt jogossággal megpellionálók a választást és a minisztérium meg is semmisítette azt. Ma ott áll az Iroda minden vezetés nélkül, e pillanatban azt sem tudjuk, hogy kik vezetik tovább az ügyeket, vagy kikből áll, vagy fog állni az a bizottság, amely ideiglenesen az új választásokig vezetni fogja az ügyeket. Az ortodoxia autonómiaja sárban hever. Azok ispostak rajta legnagyobbat, akik egykor legidőbbet harcoltak érte. A minisztériumok „illetékes” előszobáiban, már az ajánlások is negyszerűen lisztában vannak azzal, hogy mi történik az Iroda körül és kik vannak „kik” ellen s hogy miért a gyűlölködés, ez az egymás mérése, távol állól, hogy a zsidóság létérdekéről esnek szó.

Mi gondja és baja lehet 250.000 ardeali ortodox zsidónak, gondolhatja a minisztériumi ajánlók is, amikor azt látja, hogy reggelőtől estig folyton libegő követek jönnek a Kérpátok másik oldaláról és azt suttogják, ordítják, sírják és nevetik: hogy Iroda. *Ugyádszük, min cs kenyérgond, nincs semmi baj a zsidó*

berkekben, minden a legnagyobb rendben van, mert hiszen minden azon mulik, hogy kik legyenek az Iroda vezetői? Mert ha X helyett Z jön, vagy Y helyett Zs, aki boldog lesz közül és nincs többé semmi baj...

Az illetékesek pedig megsemmisítik a választást, mert mit is tennének egyebet? Ha jön az egyik és azt kéri, hogy csak az alelnököket és a többieket küldje el a minisztérium, erre jön egy másik csoport, amelyet a „lisztikar” állított össze s azt mondja: ha önekik menni kell, menjen az elnök is. Az illetékesnek pedig mindegy. Ha nem kell az elnök sem, úgy is jó. Ne legyen semmi — csak nagy sürvavar és összevisszaság. Ha nektek zsidóknak jó — úgy nekünk is az. Sajnos, ez a helyzet, mindenkinek minden mindegy, s közben csak a zsidó ügyek, vagy százezrek sírnak, mert nincs egyetlen komoly szerve sem az ardeali vallásos zsidóságnak, holott — nagyon súlyos lakot élünk!

Mi az indoka a megsemmisítésnek? A minisztérium indoklása:

1. A carell ortodox hítközség kontesztációja, mely szerint mint az orth. Iroda fogja, nem lett meghíva a kongresszusra.
2. A lopszabályok szerint csak egy alelnökök választhatók meg, azt is, három jelölt közül, amelyet a jelölt bizottságnak kell előterjeszteni.
3. A szavazás csak illikosan történhetik, úgy az elnök, mint a többi lisztikar állásának beidítésénél.
4. Az alapszabályok szerint a plénum, a jelölt bizottság javaslata alapján választhat és a jelen esetben a jelölt bizottság javaslata nem is terjesztetett a bizottság elé.
5. A tu'nyomólag nem delegátusokból összeberdült konferencián nem nyilatkozhatott meg kellően a delegátusok félreérthetetlen akarata.

Tekintettel arra, hogy a konferencia llyformán nem az alapszabályok és a törvényesség jegyben folytatta le a választását, ennélfogva a kultuszminiszter fenti indokok alapján, megsemmisítette a választást.

Az Iroda vezetőségének feloszlata mélyes megdöbbenést kellett az ardeali ortodox zsidóság körében, már csak azért is, mert ezt kegyelemdöfésnek tekintik, a vallási autonómia (mugy sem erős konstukciója ellen.

Mi lesz? Kinevez-e a miniszter egy ideiglenes bizottságot, amely tovább vezeti az ügyeket, vagy az eddigi elnökséget bízza meg az ügyek vezetésével? Legsúlyosabb csapás egy kormánybiztos kinevezése lenne. E pillanatban még senki sem tud semmit, talán legkevésbé azok, akik elindították a lavinát, amelyet nem lehet többé megállítani...

A mi bününk

Irita: Dr. Klein Miksa ügyvéd, Cluj.

E pillanatban értesítenek arról, hogy a vallásügyi miniszter megsemmisítette az Orth. Központi Iroda december hónapban megtartott választását.

Érdemes elmélkedni a határozat felett és le kell vonjuk belőle a jövőre nézve a tanulságokat.

E lap hasábjain ankélet folytattunk abban a kérdésben, hogy a mai súlyos történelmi időben mik volnának a Közp. Iroda feladatai a hítközségek érdekében? Jó akaratú és jóindulattal mutattunk rá arra, hogy az Iroda vezetősége minden jóindulata és jóakarata mellett sem lesz képes a hítközségek erkölcsi és vagyoni érdekeit megvédeni és képviselni, mert a vezetőség összetételében olyan személyi törekvések érvényesültek, hogy minden józanul és objektíven gondolkodó zsidó ember elbűt nyilvánvalóvá lett, hogy nem fog lehetni eredményt várni a vezetőségől. Nem az ortodoxia magasabb érdekei nyertek védelmet a választásoknál, hanem hatalmi kérdéseket kellett kielégíteni az igazság rovására. Ezt pedig nem lehet büntetlenül elkövetni. Nyíltan szögezem le itt is, hogy a kongresszus egész választást ideje alatt minden kérdésben csak az volt döntő: mit akar és kiket akar egy kicsi de hangos frakció. Ezért kellett közel 300 delegátusnak órákon át várakozni a gyűlés megnyitására. Ezért kellett egész délelőttöket ácsorogni a delegációnak a legnagyobb zürzavarban a teremben és az utcán, amíg a kilüldött bizottságot a kikk lehengereli a maga akaratával. Ezért követelték el az Iroda autonómiaján azt a sorozatos törvénysértést, amely a megsemmisítéshez vezetett.

De egy szó sem esett arról, hogy a zsidóság ezer sebből vérzik; hogy vallást, iskolát és szociális intézményeink leromgyolva könyörögnek segítségért, mert a delegátusok szóhoz sem jutottak, hogy tárgyi kérdéseket vitassanak meg. Mintha nem volna más kérdésünk csak az, hogy ki legyen elnök vagy alelnök? Az intézmények sorsáról, jövőbeni feladatairól megmenntéséről, állami szubvencióról, átrétegződési kérdésekről stb., senki nem is beszélhetett, mert olyan zürzavar uralkodott az egész kongresszusi idő alatt, mely lehetetlenné tette a komoly tárgyalást. Csak a személyi kérdések érdekelték a delegátusok nagyrészét és semmi más.

De ezek a személyi kérdések is nem akörül forogtak, hogy kik volnának a legalkalmasabbak arra, hogy az Iroda hajóját a mai viharban erős kézzel vezessék. Valóságos ember- és lélekvasárlás folyt le ezen a gyűlésen és a világi delegátusok keserű szájjal távoztak a gyűléstől és azzal az érzéssel, hogy kár volt ennyi időt, energiát és pénzt elfecsérelni.

A mi bününk volt, hogy a választás és a kongresszusi gyűlés ilyen termékellenül folyt le. A mi gyengeségünk és szervezetlenségünk volt oka annak, hogy túrtük azt, hogy legszentebb hítközségi érdekeinkkel

komolytalanul és felelősségérzet nélkül játszassanak. Mi elüri, hogy az egyik nagy orthodox hitközséget (Carei-Mare) nem hívták meg a kongresszusra, nem ismerik el delegációját, hanem csak az ujonnan alakult hitközséget ismerték el legálisnak. Nem ismerem a kérdést részleteiben, de annyit tudok, hogy ez a kérdés is hatalmi szóval lett elintézve.

Mi eltörtük, hogy az Iroda rabbi-felületének tagjai közé újra nem választották be az egyik legnagyobb orthodox hitközséget, a cluj orth. hitközség főrabiját, holott ugyanakkor egészen jelentéktelen hitközség-rabiját érdemesnek találták a megválasztásra. Ennek a magyarázata pedig az, hogy hetekkel azelőtt folyt a közvetítés a chaszid és az áskénáz csoportok között oly irányban, hogy csak abban az esetben lesz beválasztva a cluj főrabbi, G'asner Akiba, ha ugyanakkor a cluj hitközség delegátusai nem fognak tiltakozni az ellen, hogy a cluj szefard rabbi is be legyen választva. Erre az alapszabálysértésre pedig mi, a cluj delegátusok nem voltunk kaphatók, mert a cluj orth. hitközségnek van ugyan egy szefard frakciója, de ez nem tekinthető önálló hitközségnek. Ha van is rabija, ezt nem lehet, nem szabad beválasztani a rabbi-tanácsba, mert a szervezett törvények ezt tiltják. Nem személyi kifogásról hozom fel ezt, mert személyileg semmiféle kifogás ellen, erkölcsi élete és tekintélye ellen nem emeltem. De itt a hitközség autonómiájáról van szó, ez pedig nem a rabbi urak privát ügye, hanem konstitucionális kérdés, melynél a fennálló törvények az irányadók. Olyan nagy volt a terror, hogy egyetlen rabbi sem akadt a sok között, amelyik felállt és tiltakozott volna ez eljárás ellen és odakiállt volna a kongresszusnak, hogy nem lehet büntetlenül ilyen erőszakot elkövetni az igazságon és nem lehet a cluj nagy orthodox hitközséget — mely milliókat áldoz vallási, kulturális és szociális intézményeire — megsérteni azzal, hogy főrabija nem választható be a rabbi tanácsba. Mi világi delegátusok tiltakoztunk ez ellen, de bizonyos rabbik parancsára dogozó kongresszus némán vette tudomásul ezt a tiltakozást. A cluj delegátusok a súlyos sértés dacára sem támadták meg a választást a világi hatóságok előtt.

De eltörte a kongresszus azt is, hogy az Iroda tisztségeinek betöltésénél, a delegátusok szabad akarata ne tudjon kifejezésre jutni, hanem újra csak játékká alacsonyodott le a személyek kiválasztásának kérdése.

Az alapszabályok titkos választást írnak elő. Az alapszabályok egy alelnököt ismernek. Ehelyett közfelkiáltással választottak elnököt és két alelnököt. Aki részt vett a kongresszuson, az látta, hogy ez a közfelkiáltás nem a delegátusok lelkéből kirobbanó, spontán megnyilatkozása a bizalomnak, hanem a rabbi kíséret (qabe) és a teremben jótalanul tartózkodó idegen de harsány hangú bocherek hangja volt. Ez a közfelkiáltás tehát nem az egybesereglett delegátusok komoly és lemérlegelt elhatározásából fakadt. A terrornak volt ez egy újabb megnyilatkozása, melyet az idézett elő, hogy a kongresszus megrendezése minden kritikán alul volt. Az uzus az, hogy a vendéglátó hitközség rendezte meg a kongresszus helyét, kellő gondossággal, hogy a tárgyalások komolysága biztosítható legyen. De mert az Iroda vezetősége saját székhelyén a saját hatáskörében rendezte meg, ezt a kongresszust ennek a rendezésnek minden hiányáért és mulasztásáért őt terheli a felelősség. Elfelejtették, hogy itt egy negyedmillió embert képviselő kongresszus volt egybe hívva, hogy a jövőre tartozó hitközségek sorsáról és jövőjéről döntsön. Annyira felületesen, gondtalanul volt megrendezve a gyűlés, hogy messze mögötte maradt a dejl gyűlésnek.

Mindent azért mondok el őszinte nyíltsággal, hogy a jövőre nézve elkerüljük ezeket a bántó körülményeket és hibákat.

A kongresszus fent vázolt módon történt lefolytatása nem eredményezhette a

Önnek biztosíték kell a tisztaságra nézve!

A NIVEA-fogpaszta a fogakat fénylően fehéren tartja, csiraölően hat, tökéletesen tiszta és kellemes ízű. A gyermekek reggel és este még egyszer olyan szívesen takarítják fogukat Nivea-fogpasztával. Észel olyan olcsó!

Egy nagy tubus csak 24.- lei

lelkek megbékülését, hanem további izgalomban tartották az embereket. Ezért támadták meg egyesek az egész gyűlés eredményét és a sok törvénysértés maga után vonta azt, hogy a felsőbb felügyeleti világi hatóság azt megsemmisítette.

Nem egyszer megírtam, hogy nem vagyok híve annak, hogy a mi belső autonóm kérdéseink a világi hatóságok fórumát elé kerüljenek eldöntés végett. Mi magunk kell elintézzük a vitás kérdéseinket és az első konstituáló gyűlés e célra hívta életbe a választott bíróság intézményét, ezért mondtam ki a szervező alapszabályzat 11 ik szakasza, hogy választott bíróság által döntésesenek el mindazok a viszályok, melyek a hitközségek kebelében, vagy hitközségek között felmerülnek. Az utóbbi évek azt mutatták, hogy ezek a választott bíróságok is hatalmi érdekeknek lettek alávetve. Ez juttatta oda a hitközségi tagokat, hogy a viszályok kérdésében jogorvoslatért a felsőbb vallási felügyeleti; hatóságokhoz fordultak. Hitközségi autonómiánk pedig súlyosan legyöngült a külső hatósági beavatkozások alatt, — elég ha idevonatkozólag megemlítem az Interimár-bizottságokat. Az Iroda vezetősége sokszor leszögezte azt az elvet, hogy aki pedig a viszályok elintézésénél nem a választott bírósághoz fordul jogorvoslatért, hanem egyenesen a világi hatóságokhoz, hogy azt „iszurral” sújtja. De mert az iszurokat olyan igazságtalan módon alkalmazták és annyiszor és oly módon, ahogy az nem az igazságnak, hanem a hatalomnak kedvezett (sőt, saját híveik vették legtöbbszőr igénybe a világi hatóságok segítségét mindazon esetekben, amikor nem sikerült terrorral kicsikarni a saját igazukat), ezek a szankciók elvesztették jelentőségüket és súlyukat. Ezért hangsúlyoztam ki, mindig és mindenfele, hogy a hitközségi autonómiának igazi őrzői mi vagyunk: a

baal batimok, mi is kell megmaradjunk, mert mi önzetlenül és áldozatkészen szolgáljuk hitközségeinket. Ezért tiltakoztunk az erőszakosságok ellen, melyeket az Iroda parancsszóra elkövetett oly sok helyen Ardeában a vitás kérdések körül és amely miatt annyi zsidó pénz és energia veszett kárba.

Az erőszak nem joggal igazságot eredményezni, mégha azt hihet meggyőződésből követik is el. Minden intézmény életében be kell tartani az alapszabályokat és a törvényesség útját. Nem lehet erőszakkal reáktrofrálni egy akaratot, hanem a meggyőzés és a felvilágosítás módszereivel kell kiformálni a kongresszusnak az akaratát, hogy abból áldás fakadjon hitközségeinkre. Bele kell vigyük a szociális igazságot szervezeteink életébe és ne türiük, hogy terrorral tértítsék le a delegációkat komoly kötelességük útjáról.

Az új kongresszus megtartását úgy kell előkészítsük, hogy annak napirendjét komolyan tárgyalhassuk le, hogy megvitathassuk mindazokat a nagy problémákat, amelyeknek sikeres megoldásától függnek hitközségeink előrehaladása és válasszuk ki a legalkalmasabb embereket az intézmények élére, mert csakis így, erőnk komoly és becsületes összefogásával lehet az akadályokat leküzdeni. Mi annyi szeretettel és tisztelettel vagyunk eltelve rabbijaink iránt, annyi cselekvő áldozatkészséggel szolgáljuk minden intézményünket, hogy ennek ellenében nemcsak joggal kérünk részt a munkában, de megkövetelhetjük komoly megbecsülésünket a rabbijaink részéről is.

A központi Iroda csakis úgy lesz áldással hitközségeinken, ha munkájában szeretettel és együttesen fognak résztvenni rabbijaink és világi delegátusaink. Ez a tanulság marad részünkre, a választás megsemmisítése után és ezt kell megszívlelni.

Leon Blum szimpátiájáról biztosította a palesztinai ujjáépítést

Páris. Az amerikai zsidó munkásság Palesztinában járt delegációja tiszteletére nagy ünnepséget rendeztek Párisban. A bizottság tagjai háromezer főnyi közönség előtt számoltak be palesztinai benyomásokról és a zsidó építőmunkáról. A miling francia szónokai is a legnagyobb elismerés hangján méltatták az országépítés művét, amely nem nacionalista meggondolásokról fakad, hanem szép példája egy nép dicsőséges ujjáépítésének. Az amerikai zsidó munkásküldöttséget Leon Blum miniszterelnök is fogadta.

A miniszterelnök az audiencia során rendkívül élénk érdeklődést tanúsított a palesztinai zsidó építőmunka iránt és kijelentette, hogy

bár aggódik a jelenlegi nehézségek miatt, bizik a palesztinai zsidó törekvések megvalósulásában, amelyek iránt a francia kormány a legmellegebb szimpátiát tanúsítja.

HETI GLOSSZÁR

Hogyan dolgozik az antiszemita sajtó a francia közéletben?

Mi is írunk már róla, de mert annyira fáj nekünk, újból kell írunk róla. Azt híhelnénk, hogy ott abban az országban, ahol a zsidók 150 éve teljes egyenjogusításban élnek, megszűnt a rosszulindult gyűlölet. De nem! Hiába dolgozik Leon Blum minden energiájával azon, hogy Franciaországot a boldog fejlődés útján tovább vezesse, a „Gringoire” nagy francia hetilap tovább folytatja ellene kampányát, miután egyik legderekabb miniszterét hónapokkal ezelőtt a halálba kergette. Salengro belügyminisztert hiába rehabilitálta a katonai bíróság, nem bírta tovább a hajszát, öngyilkos lett. De azért a Gringoire hóhérral tovább dolgozik. Nemrégiben Henry Beraud tollából cikk jelent meg a „Gringoire”-ban, melynek címe is sokatmondó volt: „Vizsgálat keresztények!” Ebben a cikkben azt írja Beraud, hogy a francia kormányzat teljesen „elzsidósodott”. Harminc miniszteri tisztségviselő van, akik zsidók és „legjobb ideje annak, hogy figyeljünk erre az elzsidósodásra, mert fajsok zsidó van ott, ahol Franciaország ügyeit intézik, bár a zsidók alig 20 százalékát teszik az ország lakosságának.” Beraud a következő szavakkal fejezi be cikkét: „Nem, nem vagyok antiszemita, nem voltam az és remélem, hogy — mint jó konyak — 120 évig élek, nem is leszek antiszemita!”

Természetesen a cikk nem tévesztette el hatását, főleg külföldön. Alig van Európában, de még a tengeren túl is valamire való fél, vagy egész antiszemita ujság, amely ne hirta volna le Beraud cikkét. De még Mussolini lapja, a „Popolo d'Italia” is ír a francia kormányzat elzsidósodásáról.

Hogy mi igaz ebből? Már megírjuk. 300 személyből áll a francia kormány referenseinek csoportja és mi sem jellemzőbb a rosszulindult, hogy öt olyan személyt sorol fel (Heibronner, Grünbaum Ballin, Selomon, Cohen Salvalor és Moch P. card asszony), akik sohasem voltak ennek a testületnek tagjai.

Vizsont valóban megasranu tisztviselők Hug, Mumber, Moser, Gregh, Grimm, dr. Haseman, Rosler és Osmin — csak hogy ezek nem zsidók.

De a lényeg az, hogy elindul egy ilyen antiszemita legenda, megkezdí újat a világ-sajtóban és mindenfelé újabb animoztást

Igy is lehet embert ölni...

CHASZIDEUS LEGENDA

Reb Bórech nagybeteg. Kétoldali tüdőgyulladás. Borogatók, orvosságok, az ember gyógyító művészetének minden fortélyát használják fel a tudás teljes vértelében felvonult orvosok. Mert orvos az van a javából. A gazdag bérlő családja nem sajnálja a pénzt, hisz a Tóra kifejezett parancsa: mindent feláldozni az egészségért. Istentől remélni a gyógyulást, de szornal orvoshoz fordulni. Mert az orvos kezét Ő vezeti.

De a páciens nem hederít a körülötte buzgólkodó fehérköpenyeges alakokra. Nehezen küzd a lélekzetért a szeme meredten szegeződik a szemben levő sarokra. Ott... ott áll valaki. Már százszor felszóllította környezését, hogy távolítsák el azt a hosszú, hajlott hátú, hullaképi idegent, aki oly ismerős előtte és mégis ismeretlen, azok csak részvevően néznek rá, megtárlják gyöngyöző homlokát és az a mérszsinű arc ott a sarokban, mintha gunyos fintort vágott volna ilyenkor felé.

Reb Bórech tekintete kegyelemért könyörög, arcvonásait eltorzulnak és ajkától nehezen szakad fel a szó: A... rebbet... hávjátok a rebbet...

Nagy szövetségár megszűnése folytán annak teljes árukészletét megvásároltuk s így

több milliós szövetségkészletből

vásárolhat potom áron legjobb minőségű férfi-öltöny-, felöltő-, kabát- és kosztüm-szöveteket

Deutsch posztóáruház

Oradea, Avram Iancu-u. 4.
olcsó szövetségárúsitásán.

(legjobb esetben animoztást), de leginkább gyűlöletet vált ki a zsidóság ellen, mert hiszen „világuralmi” törekvések vannak.

1074 zsidó keresztelkedett ki Budapesten a múlt évben

Amint a budapesti zsidó lapok írják, 1074 ember tért ki a múlt évben a magyar fővárosban, amely háromszor annyi, mint volt a háboru előtti időben, egy esztendő statisztikája. A kitérés okai nem is nagyon érdekesek. Mintha előre tudtuk volna, mielőtt olvassánk. Egy megánlisztviselőnek: *Állása jügg 18le.* Hivatalnoknő: *férje állása érdektben.* Bádogos szerelő: *elhelyezkedése végett.* És így tovább, valamenyi existenciája érdekében teszi meg, ezt a szomorú lépést. Csak a kenyér, csak az existencia, csak az állás, meg a kinevezés. Megszűnt a „szerelem” mint ok, alig akad kellő három, de meggyőződés a több mint ezer eset közül, egyellen egy sem akad.

A gazdasági élet súlyosságára vall ez a szomorú és megdöbbentő budapesti statisztika. Legelőször ezt a „ballasztot” dobja ki mindenki élete süllyedő hajójából, mert annyira zsidólan nevelést kapott, hogy talán nincs is tudatában letének súlyosságával. Egy pesti rabbi mondotta el ezzel kapcsolatban, hogy egy rabbi vallásos fia kitért, amíg az egyetemre járt, mert nem tudott másképp tanulni, de azért reggelente leflinnel imádkozott és amikor elbéggezte az egyetemet, azonnal visszatért. De az is érdekes, hogy egy bilincsekbe vert rab jelent meg a budai rabbiátust hivatalban és bejelentette, hogy elhagyja hitét. Ez valóban nem valami nagy veszteség, de jel lemző... Még valami, ami „jellemző”. Egy hölgy jelentkezett a napokban, ki akar térni, mert vőlegénye evangélikus és sokat szerepel Németországban és nem akarja, hogy „kell mellenségei” legyenek majd a németországi turnén. Ilyen naiv emberek is léteznek, akik

még azt hiszik, hogy egy kikeresztelkedés, segít rajta Németországban. De mind ilyen! Kétségbeesett próbálgatások, hogy a víz színén tartásuk magukat. A kikeresztelkedés nem hozhat áldást, talán tudják ezt azok is, akik elhagyják zsidóságukat amelyet nem is tudnak amugy sem levetni. Mi nem fogjuk tudni ezt megérteni sohasem, amint hogy azok sem értenék meg, akik egykor életüket áldozták zsidóságukért, nem pedig az a kárpitos, aki kikeresztelkedésével „előnyt akar elérni”. Egy kárpitos ezért képes elhagyni a zsidóságot... „Eőnyért”, hova jutott a zsidóság egyrésze?... hova jutott a pesti zsidóság egyrésze...

Reinhard és a vallásos zsidók

Franz Werfel bibliai tárgyú darabját most edlák New Yorkban. A darab címe: „Der Weg, der Verhelssung”. Rendezte: Reinhard. A kritika el van ragadtatva tőle. Írtak a színpad dimenzióiról, írtak a nagy összegekről, amelyet bevételként a színház és „többek között” írtak Werfelről is és a rendezőről Reinhardról is.

De vannak szkeptikus hangok is. Így az egyik német zsidó ujság, new yorki tudósítójának tőlából furcsa hangokat üt meg. Szemérehányja Reinhardnak, hogy „szindarabot” csinált a nagy műből és azt is szemére veti a nagy rendezőnek, hogy valószínűleg soha életében nem látott vallásos zsidót. Atogy ebben a darabban, a zsinagógában hajlonganak, amikor a rabbi a Tórát olvassa, annak bizonyításául, hogy Izrael már évezredek óta járja az ígéretek útját, — kissé furcsa beállítótsága van az alakoknak, kissé komikusan

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucureşti-ben

KATZ orh. kóser restaurant
Bucureşti, str. Carol 32. I. emelet.

Lévi Jichok, a berdicsevi nem tartozott a haragos szentek sorába. Nólás szolgálja volt az Urnak, védőügyvédje a Legfelsőbb Bíró színe előtt minden meglévedtnek. Csak akkor haragudott, ha egy-egy védőbeszédével kudarcot vallott és a mennyel végrehajtók valahol munkába léptek. Ilyenkor beborult Lévi Jichok homloka, kemény semmisségi panaszokat vágott oda a Legfelsőbb Bírószágnak asztalára, a legfurlangosabb érveket szolgáltatva védelem ártatlansága mellett. S ha még a harag sem használt, akkor megint elővette a régi, jól bevált módszert s olyan bensőségesen, annyi bübbjával dalolt el egyet egyet a zsoltáros király dalából, hogy odafenn az iléletvégrehajtók könnyekre fakadtak.

Szokatlan volt tehát a mély fájdalom, mely Lévi Jichok arcát megülte, midőn a világzatásra szoruló háznak küszöbét átlépte. Családfagok és gyermekek tiszteletteljes üdvözléssel fogadták a Rabbit. Ez intett és a szoba kiürült.

Tört, reszeltő hangon szólalt meg a Rabbi:

— Bórech, add meg a tiszteletet a Világ Urának és valda be nagy vétkeidet. — A bérlő összerendezett és alig hallhatóan nyögte:

— Rebbe, az Irgalmas — áld issék az Ő neve — igaz bíró, de én ártatlan vagyok.

Nincs olyan igaz ember a földön, aki ne vétkezne, de amit tettem, mindig megtettem. Követtem a Mindenható parancsait, buvárokodtam Tanában, segítettem szolgálait, mindent... mindent... — és itt könnyekbe fullt Reb Bórech hangja. Vergődve küzdöttek szavai a zokogással:

— Rebbe... miért kell meghalnom — hisz még fiatal vagyok?

A berdicsevi merően nézte a szerencsétlen embert. Végtelen részvét fénylött szemében, de hangja szilárdan csengett: „Borech: Te embert öltél!”

A beteg megvonaglott, írtozva emelle karjait szeme elé és szinte földöntúli hangon tört ki belőle: Rebbe! Nem igaz! Soha!”

És Lévi Jichok beszélni kezdett. Halkan, légy hangon, melynek hullámai körülölelték a lázban vergődőt, elszongították meggyőltört idegeit. Reb Bórech szemét előtt egyre zavarodottabban látszottak a tárgyak körvonala, s lassan alábukott a fekete éjben.

Amikor magához tért, az uccán állott. Keze a Rabbiájában nyugodott. Reb Bórech megriadt. Hogyan jutottak ide ki? Hogy lehet az, hogy az orvosok, a családtagok ilyen eszeveszett éji sétára engedték? De a Rabbi biztatón mosolygott és a bérlő nem kérdezett.

hatnak. Elvette fölük méltóságukat és inkább karrikatúrának látszanak. De honnan is ismerjen Reinhard vallásos zsidó alakokat. A Leopoldskroni kastélyban nem voltak befáratosak. Akkor sem volt rájuk szüksége, amikor a „Jederman“-i, vagy a „Mirakel“-t rendezte. Reinhard sem tudta, hogy egykor New Yorkban, „konjunktura“ lesz „vallásos zsidókban“, akiket a szinpadra kell vigen.

De miért is tudja Reinhard, honnan tudja? Hiszen ő is ezt az utat kezdte meg, a „Der Weg der Verheissung“ ot, de hol tart még a hínélétől. Amikor a végefelé tart majd, akkorra ismerni fogja a hajlongó imádkozó örök zsidó alakját is . . .

Szemelvények

a Harmadik Paradicsom

szépségeiből

A „Harmadik Paradicsom“ ott terül el, ahol egykor a régi Németország. Akkor úgy éltek ott az emberek, ahogy a világ többi részén. De most paradicsomi boldogság honol a határokon belül, melyet mi sem zavar. Kell-e példa erre? Ha kell, hát szolgálhatunk. Mi tudjuk, hogy ez a paradicsom nem jelenti és nem fedi ezt a fogalmat, még hetedizigleni ősarjának sem, mert ha az volna, akkor nem kellene precíziós géppel lenyészni a krumplihéjat, hogy legyen mit enni. De ha nekik a vajtalan és zsírtalan, hustalan és fajtalan korszat boldogságot is jelent, a németországi zsidóknak annál kevésbé.

Példa?! A berlini Grosse Straßensat des Reichsgerichtes, amint az egyik jogi szaklap írja, most újra revízió alá vette a „fajgyalás“ kritériumait és megállapította, hogy nem csapán a szerelmi viszonyt értik alatta, hanem „annak egyrészt is“. Dr. Gobke miniszteri főtanácsos örömmel üdvözölte ezt a megállapítást és rögtön hozzáfűzte, hogy helyes ez a finom disztinkció. S hogy az örület mennyire nem áll meg csak féluton, arra álljon itt mementőül, a további folyamánya is ennek a korszakalkotó alkotásotnak.

A drezdai ügyészség elfogatóparancsot adott ki egy zsidó ellen, akitől tanuk azt állították, hogy egy árja nőt két karjával átka-rolt . . . Átkarolt és úgy tett, mintha arcát meg akarná csókolni. Ez még nem fajgyalás, — állapítja meg az ügyész irat — de kétségtelen célzás erre, már pedig ez büntetendő és üldözendő. Ezért kellett elfogatóparancsot kiadni a gézengúz ellen. Van erre egy régi megállapítás, amely azt mondja a zsidó judicaturában, machsovo komaszo, a gondolat egyenlő a tettel, de ez csak elméleti megállapítás, viszont a fajteória mántáku- sál maholnap rendeletet adnak ki, amely sze-

Jeges hó csikorgott lábalk alatt s bár Reb Börech nem érezte, tudta, hogy a hideg szörnyű. Agya egyre tisztább lett, csak a tarkóján érzett nehéz nyomást. A hó szinte repült lábalk alatt, szédítően gyors iramban, de fáradságnak nyomát sem érezte.

Most hirtelen megállottak. És Reb Börech a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy tulajdon lakóhelye előtt állanak.

Kérdően nézett a Rebbere. Ez a kapu felé mutatott. És Reb Börech látott.

Látott egy hosszú, hajlott alakot, pergamentlű asszoni arccal. De most megismerte, Reb Szender volt. Hajdan gazdag kereskedő, néhány éve tönkrement s lavely — valamikor ilyenkor történetét — elköltözött az élők világától. Reb Börech adott is neki nem sokkal halála előtt egy nagyobb összeget, hisz jóformán egyetlen barátja volt. De meghalt, egészen bizonyosan, feltámaszhatatlanul és most, most honnét jön ide? A bérlő arca eltorzult az ijedségtől, ujjai belevájtak a Rabbi karjába, lábait megfogta. De a Rabbi erős kézzel fogta s ujja megint az árendás házá- nak kapuja felé mutatott.

Reb Szender már nem volt egyedül. Egy rémületet gerjesztő lány állott háta mögött. Hétágu korbács suhant meg kezében és verte, ostromozta meggyőzött áldozatát, míg abból patakokban folyt a vér.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek.

Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SEN LASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalett-szappant, megvédi fertőzések ellen.

Vigyázzon nehogy utánzatokkal kiszolgálják!

rint, ha egy zsidó ránéz egy árja nőre és valaki úgy véli majd, hogy ebben a nézésben „tisztátalan“ gondolatok rejteztek, bíróság elé állítandók és legalább is életfogytiglani koncentrációsáborra ítélandók.

Hát nem földi paradicsom ez, ahol más gondja nincs az állam funkcionáriusainak? Hát nem gyönyörű, hogy a 65 millió népi 30 millió leányát és asszonyát, legjobb esetben is 100 000 életerős zsidó férfitől így kell óvni? Hat megyéb ez, mint modern kannibalizmus? Vagy örület, amelyben még rendszer is van.

Egy sibiu-i trafikot

összetörtek a szászok

Ha valaki volna még Romániában, aki azt hiszi, hogy a zsidógyűlölet messzi Németországban van csak és erre mifelénk a szászok nem olyanok, azoknak álljon itt egy a sibiu-i szász lapnak következő lefordított cikke:

— „Egy zsidó trafik kilakoltatása. A város háza bejáratával szemben van egy Goldstein féle trafik. Az elmúlt napok egyikén megtámadták a trafikot a „fiatalok“ és amikor egy öreg zsidó nő, a tulajdonosnő nem akart önként kimenni a helyéből, néhány jólmegérdemelt pofont kapott és fia is megérdemelte azt amit ekkor kapott. Ezzel a trafikot együtt megszünt egy undorító sarok a Fleischergasse-ban, amelyre mindég utálattal nézett a keresztény lakosság. Helyes volt, hogy nem bírták tovább nézni ezt a zsidó kommunista fészket, amelynek főpropaganda helye volt és amely most végre megszünt.“

Igy ír egy szerencsétlen zsidó trafiktulajdonosnőről az ardeali szászok egyik organuma.

Ha objektívek akarunk lenni, nem hallgathatjuk el, hogy nem minden szász egyforma. Így a napokban hunyt el Brasovban, aránylag fiatalon Adolf Hassheimer junior, az ottani szászok egyik vezérférfia, aki a brasovi kereskedelmi és iparkamara elnöke is volt és rendkívül sok irányban érdekelt-sége volt. Hassheimer nem volt soha támadó antiszemita s ha tőle függött volna, ilyen mentalitás nem tudott volna lébrakelni a szászok körében. Jellemző arra a megbecsülésre,

amelyet kiérdemelt, hogy temetése alatt a ssidó kereskedők is bezárták üzletüket és résztvettek a temetésén. Sajnos, az ilyen felfogású szász vezető emberek, vagy elhallgatnak, visszavonulnak és elhaláloznak, míg a támadók, a kíméletlenek, a trafikokat széjjel-dobálók mindinkább több súlyhoz és hanghoz jutnak.

Ez a szomorú mireánk ardeali zsidókra nézve és várunk kell arra az időre, amikor itt is a józanság fog győzni és megértik majd, hogy Goldsteinékra nem lehet rátámadni és megverni, mert az egy idős, védtelen zsidó-asszony, mert ezeknek a zsidóasszonyoknak köszönhetik a szász milliárdos nagyvállalatok, hogy fogyasztják termelvényeiket.

Letartóztatták egy nagy német hajózási vállalat zsidó igazgatóját

Berlin. Hivatalos helyről megerősítik Arnold Bernsteinnak, az ismert hajózási szakembernek letartóztatását, amelyet állítólagos devizakihágásért rendeltek el. Bernsteinnak két nagy hajózási vállalata is van, Red Star Line, amely a Pennland és Westerland hajókkal közlekedik német lobogó alatt Antwerpen és New York között és az Arnold Bernstein Schiffsreeder.

A letartóztatás nagy megdöbbenést keltett zsidó körökben, mert annak veszik, hogy a kormány meg akarja szerezni ezt a két vállalatot, amelynek legnagyobb bizonyítéka, hogy már kineveztek egy kormánybiztos a vállalat további vezetésére.

Orth. Kóser Bodega Bucureştiben. Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindentéle husnemű, tejfésfélék, utra-valók. Házhöz szállítunk kóser sajtot, túrót, vaját, felvágottakat, főzelékeket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes tészta. Telefon. »Bodega Postei« (A balamarei rabbi hechsere). Gelbstein.

És a Rabbi most először szólt: „Az éhség démona“.

Reb Börech el akarta fordítani fejét, nem bírta a szörnyű látványt. De nyaka nem engedelmesegett akarátának és mintegy meg-büvöltlen tapadtak szemét a borzalmas képre.

Reb Szender most egy lépést tett a bérlő házának kapuja felé. És e pillanatban új rém lépett a szinre. Kezében lándzsa volt, melyet oly erővel döfött a kapuhoz közeledő Reb Szender szívébe, hogy az messze hátrátan-torodott.

— A szegény démona — szólt a Rabbi.

Szender létován állott két kintzója között. Arcán végtelen kétségbeesés, szemében az üdött vad panasza. És az Éhség új rohamra korbácsolta.

— Menj, menj eszevesztett, ne riadj vissza, mert különben véged!

És a kapu előtt visszaverte a szegény szózata.

— Be ne merészkedj. Emlékszel barátod arckifejezésére, mellyel neked adott? Nem mondotta szóval is, hogy „ezek azt hiszik, hogy az ember bőre alatt is pénz van“? Vissza, vissza e kaputól!

És a szegény ember vére folyt, csörgedezett és megfestette a szűz hó kékes fehér-jét. Reb Börech oda akart szaladni, kiáltani akart, de se szó, se moccanás nem sikerült.

És a csörgedező vérpatakok folyamán dagadtak s elsodorlák Szender testét. És a bérlő házában megjelent egy felséges arcú férfi, a lángbeütéssel írta háza falára az évet a hónapot, a napot.

Megbűvöltlen nézte Reb Börech, azután lehajította a fejét és mélyet sóhajtott.

— Ma egy éve. Ma Szender Jah-zeltja van.

És végigzuhan a fagyos havon.

A Rabbi még ott ül vele szemben. De a sarokból az árnyék eltűnt. És Reb Börech szeméből megindult a könnyek árja. De a berdicsevi már nem haragudott. Arcán mosoly ömlött el és Reb Börech tudta, hogy a végzet elhárult.

— Megbántad fiam, ugyebár? És vigyázzni fogsz szavaldra és arcvonásaidra, ha adni fogsz, mert látod, hogy egy szóval, egy mozdulattal is lehet ölni, talán éppen abban a pillanatban, midőn azt hiszed, jót cselekedtél.

És a berdicsevi sokszor mondotta tanítványainak:

— Semmiért nem kell az embernek anynyira szegyenlennie magát, mint ha embertársai szegyenlnek tőle kérni valamit.

A spanyol-zsidóság története, szétszóratása

1.200.000 szefárd zsidó egy évezreden keresztül törhetetlen hittel őrizte meg vallási hagyományait

Az askenázi és szefárd zsidóság közötti eltérés okai. — A szefárd zsidóság adta a legkiválóbb szellemi erőket. — Szellemi fölénye a kulturnépek között és felszivódása a barbároknál

— A „Népünk” eredeti riportja. —

Uton-útfélen halljuk, mostanában többet, mint bármikor régebben, hogy „szefárd-zsidók”, vagy „spanyol-zsidók” és a közvélemény zöme egyáltalán nem tudja, hogy végérményben mi rejlik ez elnevezés mögött. Tekintettel arra, hogy kérdés több szempontból aktuális, részletesen felgöngyölítünk majd cikkek sorozatában, egy történelmi folyamat, amely csaknem egy hatszáz éves történelmi drámát zár magába, s amely dráma utolsó felvonása még mindég a távoli jövő kérdébe vész.

Három szempontból érdekel bennünket ma a spanyol-zsidók sorsa. Először is azon a címen, hogy az Ibériai félszigeten most a spanyol nép marcangolja egymást és nem tudhatjuk és talán soha senki sem fogja ki kutatni tudni, hogy hány ezer, tízezer, talán százezer spanyol él, harcol és hal meg ebben a példátlan történelmi dinamikus drámában, akiknek ősei annak idején zsidók voltak, de kikeresztelkedtek. Kényszer folytán maranusokká lettek, de ereikben mégis zsidó vér csörgedez.

De érdekel bennünket a kérdés azért is, mert a világon szinte-széjjel több, mint egy millió 200 ezer spanyol zsidó él, akiknek ősei annak idején elmenekültek Spanyolországból és széjjel szóródtak a világban, főleg Konstantinápoly, Saloniki és Kisázsia egyes városában. De Sarajevo, Amszterdam zsidó negyedében is él és virul még a spanyol-zsidó tradíció.

De — harmadszor — leginkább azért kell érdekeljen bennünket ma ez a kérdés, mert nálunk Romániában is él 30.000 főnyi spanyol (szefárd)-zsidó, főleg Bucureștiben, akik nagyon elzárkózottan élnek, a többi zsidóktól elkülönülten, de kétségtelenül a romániai zsidóság ellíjét teszik, akik nagy befolyással, vagyonnal, széttévesztett műveltséggel rendelkeznek és bár csendben, de eminensen híveszik részüket a romániai élethez. Csendben a mi askenázi, vagy chassid mentalitásunktól távol. Egy egészen új és más világ ez, amelyet csak úgy érihetünk meg, ha előbb elkezdjük a spanyol-zsidóság történelmét tanulmányozni, amíg eljutunk a mai bucurești spanyol-zsidókhoz és megismerésükhöz, hogy úgy mondjuk, egy kis történelmi előtanulmány kell. Kezdjük el.

Honnan ered a »szefárd« szó és honnan a »szefárd« zsidók?

Szefárd (Sefarad) szó — bibliai országjelölés, amelyet később Spanyolországgal azonosítottak. Spanyol, vagy portugál zsidóknak nevezik azokat, akik az 1391-ben történt portugál zsidópogromok, meg főleg az 1492-ben történt kiűldözésük óta szerteszórtan élnek a világ minden részében. Északafrikában is megtaláljuk őket, Európa keletén és a Földközi tenger térségében, valamennyi portugál és spanyol kapcsolatokkal rendelkező amerikai államban, de még New Yorkban is és az Egyesült Államok többi városában is. Legnagyobb centrumok, a már említettek mellett még Jeruzsálem, Safed, Kairó, Ancona, Veneza volt. De eljutottak a Kaukázusba és Bokharába is.

Mindenkor a kultúrának terjesztői voltak, a plántálói az igaz tudománynak és kiváló nagyságokat adtak a zsidóságnak és emberiségnek. Abarbanel Jude, Amatus Lusitanus, Spinoza, Jozef Nassi, Josef Karo, Beaconsfield, a félszidó Montaigne és sok kutató.

tudóst, államférfit, diplomatát, tengerészt, hadvezért stb. A spanyol-zsidók mindenkor a nemzetközi kereskedelem első utörői voltak, akik, ahol letelepedtek, Hollandiában, épen úgy, mint a brit szigeteken, Salonikiban és máshol is, jólétet hoztak. Azok jártak viszont szerencsétlenül közülük, akiket a balsors az északafrikai barbár országokba vetett, vagy az ottomán birodalomba, ahol kultúrájuk, már eleve halálra volt ítélve. Meneküléstük után egy évszázaddal, már megkezdődött dekadenciájuk, nyelvük romlása, az iskolák tönkremenetele, a szabbatalizmusz, politikai dekadencia. Azóta megmaradtak egy olyan fokon, amelyben ma is találjuk őket. A kastillai nyelv, csak akkor terjedt el a zsidóság körében, amikor az arab birodalom szétesőben volt. De ennek dacára, a kastillai nyelven kívül, az arabot is bírták egészen 1492-ig, a kiűzéséig, amelyhez hűek maradtak, bár a kastillait beszélték.

Miből tevődött össze a spanyol-zsidó civilizáció?

A zsidó spanyol civilizáció összetevői a következők voltak: hebraizmus, görög filozófia, arab tudományosság és spanyol költészet. A zsidó történelem legragyogóbb lapjaira tartoznak a spanyol-mór idők, de ez Spanyolországnak is legfényesebb történelmi korszaka volt. A Levanterra került spanyol zsidók újra arab befolyás alá kerültek, de akkor már egy leűnt korszak arabjával jöttek össze. Amikor Kisázsia és a Balkánra kerültek ezek a szefárd zsidók, találtak már ott görögül, olgárol, olaszul és jiddisül beszélő zsidó közösségeket, amelyet ők egy évszázad leforgása alatt beolvasztottak magukba, viszont ők is bizonyos szempontból beolvadtak, amennyiben számos helyen, görög, olasz és török befolyás alatt, nyelvük, folklórejük és szokásaik sokban ezekéhez hasonult. A német és magyar zsidókat viszont maradéktalanul magukba olvasztották, ha valahol találkoztak velük és nem maradt egyéb belőlük, mint néhány szó, amelyet átvettek. A Jährzeiből lett: yorsay és nevek, mint Eskenazi, Alaman, Magyar, Adslman, Taischer stb. Nyugateurópában a XIX. század elejéig épen úgy ez asszimiláció karjaiba kerültek, mint az askenázi zsidók, csak hogy jobban tudtak ellentállni ennek a folyamatnak.

A szefárdok antropológiája

Az askenázi és szefárdok között levő „faji” különbségek sok kutatás tárgyát képezték. Például Matrice Muret, az „Académie Française” 1901-ben megjelent művében, az „Esprit juif”-ban azt mondja, hogy a két zsidóság között mindenkor létezett ellentét

fajl szempontból. Már akkor, amikor a zsidók Egyiptomból kivonultak, vitték magukkal egy maréknyi idegent. A zsidók maguk — az askenáziok s ezekből erednek a szefárdok. Ezzel szemben Wagenseil professzor 1922-ben megjelent művében azt írja, hogy az északi és déli zsidók között már régen meg van ez az ellentét, már akkor is meg volt, amikor Palesztinában laktak és törzsekre osztottak. Amikor pedig megkezdődött az exilium, akkor az északi részen lakott zsidók az európai alpin népek közé kerültek s ezekből ered az askenázi típus, viszont a délkeletre a földközi tengeri népek közé keveredtek, arabok és más barnabőrű népek közé és felvették a szefárd törzstípus valamennyi jellegét.

Nagyon érdekes Artur Ruppin ebből fejtegetése, aki a „Sociology der Juden” című könyvében azt írja, hogy 1700 körül még a mediterrán és az „elbázsi” askenázi zsidók 50—50%-os arányban éltek, addig mostanra erősen megváltozott a helyzet. A szefárd zsidók száma 8%-ra csökkent, míg az „askenázi” zsidók 92%-ra szaporodtak.

Egy S. Méran nevű tudós azt írja könyvében, hogy a spanyol-zsidók közzé sok prozelita került, marokkói berberok, görögök, szlávok, trákok, szlávok és kszárok, ezért mutatkozik antropológiai ellentét a két zsidóság között.

A szefárdok irodalma

Az arab uralom alatt nagyszerű irodalmi fejlődésen ment át a spanyol szefárd zsidóság. Már a X. században megindult a héber nyelv reneszansza. Nincsen terünk felsorolni valamennyi nagyságát ennek a nagyszerű történelmi időknek, de elég ha Samuel Hanagid-ot említjük, minden idők legnagyobb irodalmi mecénását, aki szintén írt filológiai műveket, amelyek nem maradtak fenn az utókorra. Ő volt az első zsidó költő, aki a héber poézisbe, világi elemeket is vegyített. Előtte már Josef Abitur héber nyelven, vallásos himnuszokat költött amelyben szakított az addigi „pijt” stílussal. . . A XI. század legnagyobb spanyol-zsidó lírikusa Salomo Ibn Gabirol volt, aki páratlant alkotott nem csupán a zsidó irodalom terén, hanem a filozófiában is maradandót teremtett. A XII. században a fejlődés tetőfokát Mozes Ibn Ezra Granadában és Juda Halévy Toledóban érte el. Juda Halévy, „Kusari”-ja, kinulbell „Zionide”-ja és pijsutal ünnepi imáink utólrhetetlen remekét. Mozes Ibn Ezra a világi poézis terén teremtett maradandót.

Nem célunk nevek felsorolásával ezt a diadalmas szép korszatot ismertetni, csak egyetlen nevet említünk még, a Maimonides-ét.

STOLLWERCK

sel pesszach של פסח csokoládé az erdélyi ortodox központi iroda elnökének, WEZEL A. főrabbinak közvetlen felügyelete alatt gyártva, kapható minden fűszer- és csemegeüzletben

Stollwerck Testvérek r.-t.
Braşov

HIREK

Naptár 5697

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Adar 15, febr. 26.

Szombat: Adar 16, febr. 27.

Heti szidra: כִּי תִשָּׂא

Heti hatóra: וְיָהִי יָמִים

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.47

gyertyagyújtás 5.57

Istentisztelet kezdete 6.10

Szombat befejezése 7.02

Mi a talmud?

A talmud (amely szónak értelme: tanulás, tanítás, átvitt értelemben: a biblia szavából folyó törvényt ismertető és fejlesztő tanítás,) egy nagy műnek elfogadott neve, amely 12 főlé kötetből áll. Így nyomtatta ki először 1520–23 években, 45 évvel az első nyomtatott héber könyv megjelenése után, Bomberg Dániel, az Antwerpenből Velencében telepedett német ur, minden idők legnagyobb héber könyvkiadója. Akkortájt a középkori irásos szokás után indulva, a jogi műveket ebben a nagy formátumban nyomtatták. De míg más corpus iurisok az idők folyamán tetszetősebb alakra mentek át, a talmud nem annyira a saját, mint inkább tanulmányozóinak változatlan konzervatívizmusánál fogva, megmaradt a foliánál és az első kiadás lapzártozásánál. A kerekben 50 talmud kiadás csekély kivétellel az első kiadás mása, ami páratlan esett az egész könyvvilágban. A kiadás 12 kötete 2947 lapot ölel fel, de benne van a két kommentár is. A Rasié, az 1105-ben Troyesben, a Champagne fővárosában, meghalt Salomon Jizchakié, aki a kommentárok klasszikusa. És a XII–XIV. században szintén franciák által szerzett „Toldások” (tolszafó) kíséretű szövege is.

A féltelmesnek látszó terjedelmű, ami „a talmud tengere” (már a talmudban is használt) megjelöléshez jó illet, lényegesen csökken, ha csak az alapszöveget, a tulajdonképeni talmudot vesszük tekintetbe.

A XIV. századból eredő, a müncheni állami könyvtárban őrzött egyetlen, majdnem teljes talmud kézirat, a Codex Monacensis, amely ránc maradt, a babilóni talmudot 490 nyolcvan soros lapon adja. Még mindig tekintélyes mű, de terjedelme nem éri el Goethe összes műveit, Jókairól nem is szólva.

A talmud külső alakja, ami első látásra idegenszerűnek tűnik fel, nem származik keletről, sem a zsidóitól, hanem az általános középkori szokásból. Éppúgy az is hogy a kommentár a szöveg közé írják. A talmud külalakjában az európai középkori könyvvilágnak formája maradt meg és így a talmud képviselője a jelenkorban a középkori könyvnek külső alak dolgában.

E külső bemutatás után vessünk egy pillantást a talmud belsejébe. Üssük fel a foliánst. Azt látjuk, hogy az alapszöveg maga két műből áll, mely úgy viszonylik egymáshoz, mint szöveg és megvitálás. A szöveg a misna, a magyarázat vagy megvitálás a talmud. Ez utóbbi részt vagy alkotóelemet arameus szóval gemáranak is mondják, a misnát a gemarával együtt nevezik ma talmudnak. A két mű; a Misna és a Gemára eredetre és nyelvre egyaránt különbözik egymástól: a misna palesztinai termék és héber nyelven van írva, a gemára babilóniai termék és arameus nyelven, a babilóniak nyelvén van írva. Ha a babilóniai (nem zsidó) nép akkor pl. másként beszélt volna, a babilóniai talmud is más nyelven szólna. A misnát I. Juda patriárka szerkesztette 200 körül Saphoriban és tekintélyével egyedüli érvényre emelte azt, kizsárolva a többi hasonló műveket. Tanítványa Ráb (a tanító), kinek tulajdonképeni

Kellemesen habzó,

Csodálatosan üdítő,

Fogpaszta.

neve Abba Areka volt, átplántálta az új kódexet saját hazájába, Babilóniába, hol 219 után Szura városában az Iskolát alapított, mely kerekben 800 évig állott fenn. Szura és Pampadita két iskolája teremtette meg elsősorban a babilóniai talmudot, amely 500-ban fejeződött be, tehát 300 év szellemi munkálának eredménye. Szerkesztője a nagytekintélyű Ráb Ási volt, ki a szerkesztéssel 50 évig foglalkozott (meghalt 427-ben), továbbá Rábina (ki 499-ben halt meg.) A misna, valamint a talmud szerkesztője nemcsak tudós volt, hanem egyuttal a zsidó nép vezére is. Nem szobatudósok, hanem világi emberek voltak, kik a való életet ismerték és műveltek a való életet szolgálták.

Mikor 200 körül a talmud alapját képező misna, mint törvénykódex és emiandóságban a tanházban, mint szöveg művevényre emelkedett, Palesztinában is tárgyalták annak tartalmát. Tiberiasban is keletkezett talmud, amely 380 körül a keletről átűző zések folytán mintegy magától záródott le. Nincs megszerkesztve, de főtartalmát Rábi Jochananra vezethetjük vissza, aki 279-ben halt meg. Ezt a talmudot „palesztinai”, leggyakrabban „jeruzsálemi” talmudnak nevezték. Ez is mag van még, habár nem teljesen és szintén Bomberg Dániel nyomatta ki Velencében (1523.) De ha talmudról beszélnek, a babilóniai talmudot értik, mert ez a babilóniai zsidóság világi és egyházi tekintélyénél fogva az egész világon elterjedt és elismert.

A zsidóságon belül is minden időben csak annak a zsidóságnak volt vezérszerepe, amely politikailag vezérszerepet vitt országban élt. Maga a szentföldi zsidóság elvesztette ezt a vezetést, mikor az ország politikailag megsemmisült, a babilóniai zsidóság is elvesztette később, mikor az arabs világpolitikai és kulturális sulyponja (100 körül) Európába a Pyreneai félszigetre helyeződött át. De akkor a talmud már 500 évtizedes volt és az európai országokban is meggyökeresedett.

— A »New-York Times« a zsidók tragédiájáról. New York. A »New-York Times« nagy cikket közöl külön tudósíjjától. „Történelmi méretű katasztrófa” címen, amelyben a lengyelországi és a kelet-európai öt millió zsidóság nagy tragédiájáról beszél. Ez az öt millió zsidó teljes anyagi megsemmisülése előtt áll, mivel lassankint valamennyi életerejét és anyagi alapját elveszti tőlük. A nagy zsidó tragédia oka, a lap szerint, a folyton növekvő nacionalizmus, a tulszerű lakosság és a zsidók nem elég egészséges gazdasági struktúrája.

Lehet-e zongorát homokkal takarítani?

Ez ugyancsak elvonná a fényét. Ugyanígy vagyunk a fogakkal is. Itt is az a legfontosabb, hogy a fénye, — a fogzománc — megmaradjon. próbálja ki egyszer a Nivea fogpaszta finom tisztítóanyagát. Ez megtartja fogának ragyogó fényét és megőrvi a fogzománcot.

— Az angol királyi pár látogatása a londoni zsidónegyedben. London. Most zajlott le VI. György királynak és Eilisabet királynőnek látogatása a londoni East End negyedben, amelyet főleg zsidók laknak. A látogatás szombati napon történt, azzal a céllal, hogy a királyi pár szorosabb kapcsolatot vehessen fel a zsidókkal a munkásságnak napján, mint olyan napon, amelyen teljes üzleti forgalom van. Külön jelentőséget nyer a látogatás azzal, hogy a mostani zsidóellenes tüntetések idejére esik és a királyi pár ez ellen kívánt demonstrálni szívélyes látogatásával. Száz ezer főnyi tömeg gyűlt össze a Whitechapel uccán ünneplő ruhákban. A kapuk és ablakok a zsidó házakban fel voltak díszítve szőnyegekkal, zászlókkal és feliratokkal, amelyeken a következő mondat állt: „Ejjen a mi királyunk és királynőnk, Isten áldja őket. Amikor a királyi pár hozzánk auló feljött, üdvözlésgébe törték ki és az első sorokban ősi viseletben álló öreg patriarchalis külsejű vallásos zsidók éljenek a sok ezer főnyi diáksággal együtt. Szülők magasra tartották gyermekeiket, hogy láthassák a lassan tovaöregülő királyi autót. A nagy rendőri felkészültségre nem volt szükség, mindenütt példás rend uralkodott. Különösen finnyélys volt a pillanat, amikor a királyi pár a zsidó légitő otthona előtt haladt el, ahol a volt zsidó frontarcosok, kitüntetésekkel együtt állottak fel. A tömeg üdvözlésgébe közben, a légitő zászlói földig hajoltak a királyi pár előtt. A Népházban történt látogatás és több órás whitechapel-i tartózkodás után, a már egyszer megtett uton, visszatért a királyi pár a Buckingham palotába. A látogatás után még órákkal telt volt az ucca beszélgető zsidó csoportokkal, amelyek a látogatást tárgyalták, mellyel megtisztelték őket az angol királyi pár.

Ha Brasovba jön és jól akar étezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

Szájürege fertőtlenítésére használjon DIANA-sósborszeszt!

Kellemesen,
gyorsan és jól
borotválkozik

ha
"Raso-Pasta"-t
használ!
Gyártja:
Ioan Breckner S. A.
Alba Iulia.

Ami megmagyarázhatatlan...

Ha szavakba kívánjuk foglalni azt, hogy az emberi elme egyik legkiválóbb éharcosa hogyan közelíti meg a természet örökre kifürkészhetetlen lényegét és a megelhetetlennek hitt titkokat, rájövünk, hogy ezt csak részben tehetjük meg, mert a végső lényeg mégis kifürkészhetetlen marad. A természet áldalel, körülvesz bennünket, sem kilépni belőle nem tudunk, sem mélyebben behatolni nem vagyunk képesek. Tovább rohan velünk, míg előredünk és kihullunk karjai közül, de szervezeteink megsnyílt ezt a rohanást. Elfelelő faktoral gyakran megbelegszenek: először is a gyomor, bél, epe, vese és máj bajok lépnek fel, majd egyéb kiszámíthatatlan ideges állapotok, melyek szervezeteink teljes megbénulásához vezethetnek.

A világhírű amerikai Gastro D. vel, ugy a bécsi Wagner Jauregg klinikán, mint a Childs Spital amerikai Rockefeller intézeleiben nagyszerű eredményeket értek el és ezeket az eredményeket orvosi szakkörökben is közzöklték.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerterében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utóvét mellett Császár E. gyógyszerterében, București, Calea Victoriei 124.

— Eljegyzés. *Neuländer Eszter* (Arad) és *Liebermann David* (Miercurea-Ciuc) jegyesek.

— 550 diák éhségstrájkja. A szakadatlan terror és a nemzeti demokráta ifjuság folytonos lémadással a legnagyobb kétségbeesésbe kergettek a zsidó diákokat. *A vilnai egyetem zsidó hallgatói tiltakozásul az egyetemi tanárok passzív magatartására, 24 órási éhségstrájkot kezdtek.* Február 9-én este 9 órakor 550 zsidó diák bezárkózott a diákotthonba és elzárták a vízvezetékét és elvágták a villanyvezetékét és nem vettek magukhoz ételmet. A zsidó diákok éhségstrájkja a lengyelországi zsidóségra rendkívül mély benyomást tett. A Zsidó Parlamenti Klub, valamint zsidó szervezet és a zsidó munkásszervezetek szimpátianyilatkozatot küldtek a diákoknak. Mielőtt strájkba léptek volna, a vilnai egyetem rektora felszólította őket, hogy foglalják el a baloldali padokat, hogy különüljenek, de ezt a diákok visszautasították. Szerda este 24 óra elteltével, zárt sorokban kivonultak a strájkotanyáról, a diákotthonból, miután tiltakozó rezolúciót fogadtak el, amelyben kijelentik, hogy gettópadrendszert nem fogadják el. A diákotthon előtt óriási zsidó lömög ünnepelte a diákokat. A haladottabb szellemű lengyel diákség szimpátianyilatkozatot tett a zsidó diákszervezeteknek. A strájkolók közül tíz eléjűt, azonban ezek sem hagyták abba a strájkot. A vilnai kormányzó kijelentette Rubinstein rabbi, sejmiképviselőnek, hogy amennyiben tovább folynának az egyetemi zavargások, tekintet nélkül a főiskolák autonómiájára, rendőrséggel fogja megszállni az egyetem épületét. A krakkói művészeti akadémia és bányászati főiskola nemzeti demokráta hallgatói elhatározták, hogy a numerus nullus bevezetését követelték. A főiskola bejáratát elállták, egyetlen zsidót sem engedtek be.

— Clujon, ha jól akar étkezni, akkor keresse fel az ardeali zsidóság által legjobban látogatott Mátyás orth. kóser éttermét. Calea Regele Ferdinand 33 sz. Uránia palota.

E. KANNER
ügyvéd
BUCUREȘTI IV.
Str. Romulus 61.

— A danzigi zsidók sorsa. *Prága.* Dr. Goebbels, német propagandaminiszter egyik legutóbbi beszédében kijelentette, hogy a danzigi kérdés nemsokára végleges elintézését nyer. Ez a kijelentés diplomáciai körökben óriási feltűnést keltett, mert ezáltal a danzigi kérdés, újra a nemzetközi érdeklődés homlokterébe került. A Havasügynökség berlini tudósítója szerint Göring együtt vadászott legutóbb a bileoviczai őserdőben Greiserrel, a danzigi szenátus elnökével és előkelő lengyel politikusokkal. A danzigi szenátus rövidesen egy olyan írvényjavaslatot fogad el, amely lehetővé teszi Danzignek csatlakozását a német birodalomhoz. Lengyelország ezért ellenszolgáltatásul azt az ünnepélyes biztosítékot kapja, hogy a németek lemondanak végleg a lengyel korridorról. Ez a diplomáciai körökben lanszírozott hír, a danzigi zsidóság szomorú jövőjére enged következtetni. Danzig bekebelezése azt jelenti, hogy az ottani zsidók a nemzeti szocialisták, kénye kedvére lesz kiszolgáltatva és a Népszövetségnek sem lesz ebbe semmiféle beleszólása. A Népszövetségre nézve, nagy morális vereség lesz ez, ha nem sikerül majd a danzigi zsidókat sem megmenteni szomorú jövőjüktől.

— Artur Koestlert halálra ítélték Franco csapatai. *Gibraltár.* A Mitropa-press jelentése szerint *Artur Koestlert*, az ismert zurnallsztát, Melagában a Franco csapatok elfogták és halálra ítélték. Koestler a „Neus Cronicle” megbízásából cikksorozatát közölte nemrégiben a spanyol helyzetről. Koestler elsőrangú zsidó. Amikor 1929-ben a palesztinai nyugtalanságok idején dr. Wolfgang von Weisl megsebesült, a világlepok az akkor még nagyon fiatal Koestlert bírták meg képviselőülkel Palesztinában és akkor tűnt fel kiváló újságíró talentumával. Később az Ulstein lapokhoz került Berlinbe, ahol kitűnően érvényesült, amíg jött a hitleri rezsim, amikor is megszünt minden kapcsolata a birodalmi német lapokkal. Koestler különben egyldőben revizionista volt és később kilépett a cionista szervezetekből is és az internacionáléhoz csatlakozott.

— Meghülésnél használjon DIANA-sósorszesz bedörzsdölést. Erős hűlés esetén a legfontosabb az izadási előidézése. Meg kell élni a vérkeringést, amit legkönnyebben és legpontosabban DIANA-sósorszeszszel való bedörzsdölés révén érünk el. A DIANA összelétele kitűnő hatású, meggyorsítja a vérkeringést, hő izadást okoz.

— Husz éves jubileumát ünnepli a zsidó légió. *London.* Most van husz esztendeje annak, hogy az angol haderő kereteiben megalakult a zsidó légió és Alleny tábornok csepataiban harcolt Palesztina felszabadítása érdekében. Ez alkalomból február 15-én egy ünnepi bankett volt, amelyet Wegdwood ezredes rendezett. Beszédet tartottak L. S. Amery, aki annak idején a légió parancsnoka volt. Patterson ezredes és Wladimir Jabotinsky, aki annak idején alapította és szervezte a zsidó légiót. Résztvettek a banketten előkelőségek, az angol társadalom felsőbb köréből, így Sir C. W. Chetwode marsall, Viscountess Snowden, Lord és Lady Marley és Sir Archibald Boyd Carpenter. Számos követség is képviselte magát, a nagyszabású ünnepségen.

— A saar-vidéki zsidók sorsa. *Saarbrücken.* Összesen 950 zsidó lakik ma már Saar vidéken, holott a Hitler rezsim előtt több mint 5000 lélekszámuk volt. A „Nachrichtenblatt der Synagogengemeinde des Saarlandes” kimutatása szerint 9% szabadfoglalkozású van, 31% önálló kereskedő, képviselők, ügynökök több mint 60%. Teljesen kereselképtelenek 27%. Merzig és Neunkirchen hitközségek, amelyek egykor jelentősek voltak, most teljesen megszűntek. Hála a központi zsidó szervezetnek, az Illingeni hitközség még tudja tartani kántorát és tanítóját. Merchweiler, St. Wendel, Oitweiler Neunkirchen községekben még fennállnak a zsidó közösségek, bár rendkívül nehézségek árán.

Nátház, reuma,
idegzsába ellen
használja csak a

„Horia”
bedörzsdölőszert.

Halló! Gyógyszerész ur, megöl a köhögés a nyilaló fájdalmak, majd megfulladok, men sen meg!

— Ilyenkor csak »Horia« bedörzsdölőszert segíthet!

— Érdekes változások a bucaresti ardeali zsidók hitközségében. *București.* Hosszu időn át nem volt rendezve a szép fejlődésnek indult bucaresti ardeali hitközség helyzete, a bucaresti nagy hitközséggel szemben, amelyet azonban mégis rendezni akartak. Megindultak a tárgyalások, amelyek azonban nem zárultak kellő eredménnyel. Főleg a rituálék kérdésében nem tudnak meg egyezni, mert a nagy hitközség olyan pretenciókkal lépett fel, amely elvette volna azt az autonómiáját a vallásos ardeali közéletnek, amely létalapját képezi. A tárgyalások sikertelensége és más okok is arra késztették, az ardeali hitközség vezetőségét, amely éveken át példaadó buzgalommal vezette a fejlődés útján, hogy benyújtsa lemondását a közgyűlésnek, amely ezután egy ideiglenes bizottságot nevezett ki, azzal, hogy a nagy bucaresti anyahitközség és az ardeali hitközség közötti viszonyt rendezze. Ennek a bizottságnak elnöke: Dr. Siern Herman, tagjai Karp Márton, Davidovits Zoltán, Schönberger Jenő, Milgram Ernő, Goldl Béla, Rippner Márton. A bizottság munkája iránt, az ardeali zsidók körében, akik a román fővárosban élnek, nagy érdeklődéssel néznek és remélik, hogy mielőbb megegyeznek a nagy hitközség vezetőivel.

— Uj hitközség alakult Olaszországban. *Róma.* Genua fővárosának dr. Pacifici nek jelenlétében egy új hitközséget alapítottak San Remóban, amelynek egyelőre 100 tagja van. Ugyancsak dr. Pacifici jelenlétében alakult meg Spacia kikötővárosban is egy új zsidó hitközség.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

Megnyílt

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha

Románia egyik legnagyobb napilapjának, a „Curentul“-nak éles támadása a „Népünk” ellen

Szerinte: Lapunk az ébredő magyarok szolgálatában áll és irredenta (!?)

Lapunk csaknem évtizedes fennállása alatt sok vihart ért meg, számos támadásban részesült már, de olyanban, mint amelyet most a „Curentul” című nagy bucuresi lapban olvastunk, még egyet sem.

Pamfil Seicaru elterjedt lapja, a „Curentul”, már hét-nyolc számon keresztül, általában cikkeket közöl Oradeáról. Főleg azt igyekszik bizonyítani, hogy a románság ebben a városban „ki van rekesztve” a kereskedelemről, az iparból, meg hogy ez egy sovinszta magyar város, ahol a románság elleneségekkel van körülvéve. Ezek az állítások egészen bizonyosan, nem csupán az oradeai zsidóság, hanem a józan román elemek érzékenységét is sértik, mivel elég élénk kontaktusban állanak a zsidósággal és érzik és tudják, hogy a zsidóság egyáltalán nem politikai, hanem küzd a mindennapi kenyérért és közben mindig példásan teljesíti állampolgári kötelezettségeit azzal az állammal szemben, amelynek keretel között él. Fizeti az adókat, eleget tesz katonai kötelezettségeinek, kivészi bőségesen részét minden kulturális és társadalmi akcióból és közben fejleszti az ország kereskedelmét és iparát, kultúráját és jogrendjét.

De ha Pamfil Seicaru kiküldött egy elfogult embert Oradea „felfedezésére”, akkor ennek elfogultnak kell lenni, még ha talán magának a lap főszerkesztőjének nem mindenben fedt is az intenciót. Mi legalább nem hisszük, hogy egy felelősséget érző publicista ilyen könnyelmű legyen és minden indok nélkül uszítson a zsidóság ellen. De lehet, hogy ebben is tévedünk a Pamfil Seicaru intencióinak is megfelel ez az uszító hang, amely a „Curentul” oradeai riportorozatának minden során áttűnik.

Ám lássuk csak, mit ír a „Népünk”-ről:

„Ebből a lapból — a Népünkéből — a magyar sovinszmust olvassuk és azt a revizionista szellemet látjuk, amely a békeszerződés ellen van. A „magyar ébredők” politikájának ujjong. Ez az uszítás nem román nyelven íródik, sem jiddisül — hanem magyarul — és a címe: „Népünk”. Nem azért íródik, hogy Bucuresztiben, hanem azért, hogy Bunadesten olvassák.”

Ezt igazán nem is tudtuk. Valóban nagy uszítást olvassunk a Curentulból. Nem is képeztük, hogy mi ilyen veszedelmes magyar irredenták volnánk. Hogy mi nem is nézünk Bucuresi felé, hanem folyton csak Budapestre kecsintgatunk. Mi az „ébredő magyarok” politikájának ujjongunk. Talán még az is igaz volna, hogy Fesztelics gróf kaszákterestesei érdekében íródik egész lapunk, meg lapunk szerkesztői a pesti ébredők egyesületének disztagjai.

Ha nem volna keserű tapasztalatunk arról, hogy a mételeyt mennyire lehet terjeszteni s hogy a „Curentul” olvasói mennyire nem ismerik a „Népünk” irányát és mentalitását, akkor egyszerűen nevelnénk az egészen, mert annyira komikus az egész „vád”.

Magunk előtt nem kell igazoljunk a „Népünk”-et. Minden egyes olvasónk ismeri irányunkat, de még azok a román prominens vezérférfiak is, akik magyarul olvasnak és figyelik hetenkint lapunkat, akik között volt és jelenlegi miniszterek, prefektusok, államtitkárok vannak, sohasem mondták mást rólunk: mint a zsidó ügyek bátor és harcos szószólója. Nem vagyunk semmilyen irányba sem angazsálva, ha sérelem ér bennünket, akkor mindenkor a legbátrabban sikraszállunk zsidóságunkért és kétségtelen, hogy mi nem nézünk és soha nem nézünk Budapest felé. Ezt mi valamennyien jól tudjuk — de azért a „Curentul” gyanúsan olvasóit uszítgatják ellenünk.

Egy „vád” azonban mégis igaz. Hogy magyar nyelven írunk és nem jiddisül és nem héberül és nem románul. De gonosz inszi-

nuáció az, amely ebből irredentizmusra következtet. Hát nem rosszakarát s meghozzá a legnagyobbfokú kell ahhoz, amikor ezt a tetünket „büntül” rójják fel. Hát nem tudja azt a „Curentul”, hogy tíz husz év alatt nem lehet évszázadok betűgödött nyelv mentalitását megmástitani. Hát nem-e látják, hogy még az ardeali románság idősebb generációja sem bírja perfektül az állam nyelvét.

Az új zsidó generáció a román kultú-

A nemzeti-szocialista propaganda borzalmas következményei Zsidóellenes akciók Danzigban

A nemzetiszocialista rezsim kezdete óta mindjobban kiszorultak a zsidók a hivatalnokkarból, amelyben különben azelőtt sem voltak oly számmal képviselve, ami lakossághoz való számarányuknak megfelel. Ez a zsidóknak minden vonalon való kizárása, szöges ellenében áll a Danzigra vonatkozó Népszövetségi statulumokkal, de sem a szenátusnak, sem Greiser népszövetségi megbízottnak nem kell félnie attól, hogy ettől a részről panaszok fognak érkezni hozzájuk. Kilenc zsidó magasrangú tisztviselője volt Danzignak, de ezekből hét elvesztette állását és most már csupán két zsidó van, a bíróságon. A két bírót is szívesen is nyugdíjazták, de semmi kifogást nem tudnak ellenük felhozni, a korhatárt sem érték meg, amely 56 év, mert az egyik 50 a másik 36 éves.

Néhány nappal ezelőtt mindkét zsidó bírót felkérték a szenátusban, hogy „önként” hagyják ott állásaikat, azzal az indoklással, hogy „zsidók”, de ennek a kérésnek nem tettek eleget a bírúk, hanem kereken elutasították azt.

Az üldözésre példa az is, hogy a téli segélyakcióra, egyszerűen minden jövedelmi adó tételhez hozzáülnek automatic 5% ot, amelyet természetesen minden zsidó adó fizetőnek is teljesíteni kell. Ezzel szemben egyetlen garast sem adnak a zsidó szűkülőknek. Ezért kényszerült a danzigai hitközség külön téli segélyakciót szervezni, a zsidó szegényeknek, amely természetesen a lengyelországi zsidóknak is jól jött.

A nemzeti szocialista bojkott a zsidó üzletek és áruházak ellen tovább folyik. Azok a lengyel állampolgárok, akik károsnak érzik a bojkottot, panaszt tettek a lengyel főkonzultnál.

Új zsidó lordot nevezett ki az angol király

London. Nemrégiben jelent meg azoknak névsora, akiket az új év alkalmából a király nemesi rangra emelt és akik között számos zsidó személyiség is van. Így Sir Arthur Michael Samuelt, báró ranggal lorddá nevezte ki a király. 1927/29 években az új lord, a kincstár pénzügyi államtitkára volt, korábban évekig a kereskedelmi és tengerentúli kereskedelmi osztály államtitkára, 1912/13-ban Norwich főpolgármestere. — A Bath rend III osztályával lett kintenteve Lionel David Barnett, aki most vonult nyugalomba eddigi állásából, amely a British muzeumban volt, mint a régi keleti kéziratok osztályának vezetője, a British Empire kintentezését kapta Alex Epstein palesztinai állami tisztviselő és Sabbatai Léwy, aki a halfai alpolgármesteri széklet tölthette be. Kintentezést kaptak még, Kalman Jakob Cohen, palesztinai rendőrségi komiszárus, Izsak Rabinovits sofför és Elieser Sklark, akik rendkívüli bátorságukról tettek tanubizonyosságot,

válja, azt olvassa, de él még itt és Csehországban, meg Jugoszláviában egy olyan generáció is, amely valóban csak magyarul olvas s ezeknek a románság érdekében leszünk szolgálatot, akkor, amikor a zsidó érdekeket, azon a nyelven propagáljuk előlük, amelyet megértenek. Nem sovinszta ez, hanem a tények felismerése, de ebből semmi esetre sem lehet következtetni arra, amit Karnaball revü munkatársa insznuál a „Curentul” hasábjain, a „Népünk” szelleme ellen.

Ezt a támadást is kibírjuk, amely éppen olyan nev, mint amilyen neveltséges és gyerekes. Talán jobb is lett volna nem észrevenni, annyira leperreg rólunk egy ilyen gyanúsítás. Csak azért írunk róla, mert jellemző arra a mérgezett atmoszférára, amely körülvesz bennünket is és amely ellen mindenkor a legerélyesebben tiltakoznunk kell.

Horst-Wessel melódia Lengyelországban.

A legutóbbi varsói egyetemen lefolyt zsidóellenes akcióról megemlékezünk. A teteseket nem sikerült elfogni, ellenben röpcédulák kellő és maradandó nyomokat hagynak. Többek között ezt írják a röpcédulákon:

— Diák! Brutáltsanak lenni, nem jelent többé csunya tettet. Ezek a szavak, mint: előhaladás, tudomány, demokrácia, szépen hangzó szavak, de mögöttük elrejtőzött ott áll a csunya zsidó szellem. Ahol egy zsidót, vagy kommunistát látsz, üsd, üsd ki valamennyi fogát. Ne féj, ne legyenek lelkiismeretfurdalásaid, legfeljebb csak azt sajnáld, ha nem ütsz eléggé. Tanítsd meg a zsidót nemcsak arra, hogy a baloldali padokban üljön, hanem hogy egyáltalán eltakarodjon az egyetemről, addig amíg végleg eltávozik Lengyelországból.

Az egyetemi hatóságok hagyják terjeszteni ezeket a röpiratokat. A polytechnikum rektora nem volt hajlandó fogadni a zsidó panaszbizottságot. A mezőgazdasági fakultás kertészeti osztályán, a női hallgatókat a keresztény kollégák addig szurkálták tüskével, meg sértegették másképpen, hogy a geliópadokba kényszerítsék őket.

Az ismert lengyel filozófus, Tadeusz Kantorbinsky cikket írt a „Kurjer Poranni”-ban, amelyben éles hangon tiltakozik a barbarizmus ellen, amely lábrakapott a főiskolákon és önvédelemre hívja fel a megtámadottakat.

Staniewitz professzor, a vlnai egyetem rektora felkereste Rubinstein zsidó képviselőt, s azt kérte tőle, hogy vigye keresztül a zsidó diákoknál, hogy azok a „baloldali” padokba üljenek.

a legutóbbi nyugtalanságok idején. A liberális angol zsidó hitközség tisztelbeli titkárának és női „rabbijának” Lily H. Montague-nek a British Empire rend tisztikeresztjét adományozta a király.

Papir-zacskót

התורה והשבת a sigheti Orth. Rabbinate felügyelete alatt készít

Kreindler & Marmor

Papirzacskó-gyár, Sighet.

Árajánlattal és mintával szívesen szolgálunk.

PALESZTINA

A királyi bizottság londoni munkája ugyanolyan fontossággal bír, mint palesztinai kihallgatásai!

Még e pillanatban nem lehet tudni, hogy a királyi bizottság londoni kihallgatásai milyen méretűek lesznek. Az bizonyos, hogy ez az „utólagos” kiegészítés legalább olyan fontossággal bír az eredmény szempontjából, mint a palesztinai. Az bizonyos, hogy Jabotinsky és Wedgwood ezredes kihallgatása is nagyfontosságú s ha a hírek igaznak bizonyulnak, akkor valamennyi miniszterelnöki és gyarmatügyi minisztert is kihallgatja a bizottság még a volt palesztinai főkörmányzókat, akik a Balfour deklaráció óta ezekben a felelős állásokban voltak. Ha ez igaznak bizonyul, akkor olyan jelentős faktorok jelennek majd meg a bizottság előtt, mint Winston Churchill, L. S. Amery, Sir Philipp Cunliff-Lister, Sir Herbert Samuel, Sir John Chacellor. Nagy kár, hogy a zsidóság nagy barátja, Lord Balfour nincs már az élők között, de ott van még Londonban Lloyd George, a háborús miniszterelnök, akinek kabineleje fogalmazta meg azt a történelmi okmányt, amely örök biztosságra lesz annak, hogy Anglia lekötelezte szavát, hogy a zsidó népnek elidegeníthetetlen tulajdona kell legyen az ősi föld.

Kétségtelen, hogy a palesztinai kihallgatások, az ottani exponensek meghallgatásait végezte, de ez csak részletkérdés ahhoz a nagyfontosságú egészhez képest, amelyet ma egy a Palesztina-kérdés, mint a világ zsidóságának nagy problémája jelent. A királyi bizottság körültekintő munkája azt bizonyítja, hogy világproblémáról van szó, amelyet ma már senki sem vonhat kétségbe. Anglia szava most kell kiállja ízzpróbáját és ha Anglia bármily oknál fogva meg akorná változtatni eddigi Palesztina politikáját, nem felelhet el egy pillanatra sem, hogy a brit kormány 1917-1922 közötti időben sokszorosan lekötelezte magát a zsidóságnak tett ígéretéhez, amelyet a Népszövetség maga is szankcionált.

A királyi bizottságnak meg kell győződnie Londonban arról, — ha eddig még nem tudná, — hogy megváltoztatatlan kötelezettséget vállalt Anglia a zsidósággal szemben, amelyet egyoldalulag felbontani nem lehet, mert megintázná az emberek szívtillótban azt a hitet, mely szerint az angolok szava nem volna szent és megmáshatatlán. Ez van legalább olyan szent, mint az a gentleman-agreement, amelyet Olaszországgal kötött nemrégiben a brit oroszán. A Balfour deklaráció van legalább olyan „urtemberi” megállapodás, mint bármely más, sőt ennél sokkal több is, mert hiszen ezt annak idején San Remóban 31 nemzet jóvá is hagyta.

Jabotinsky és Wedgwood

Érdekes volt Jabotinsky kihallgatása. Vegyük tekintetbe azt a feszült viszonyt, amely közte és a Jewish Agency között van. Már az is érdekes, hogy nem tehető vallomást Palesztinában, mert az angol kormány nem engedte meg neki, az odaváló utazást. Érdekes az is, hogy Jabotinsky hangsúlyozta, hogy neki semmiféle felelős kapcsolata nincsen a jelenlegi palesztinai ügyeket intéző hivatalos zsidó szervezettel, amelyet a mandátum 4. pontja mint olyat elismer. Ezért beszélhet egészen nyíltan az ügyről. Viszont nem támadta egyetlen szóval sem a Jewish Agencyt. Nekünk sem szabad ezzel kapcsolatosan kritizálni Jabotinskyt, mert hiszen véleménye nem tudni mennyire esik latba, a királyi bizottság előtt és ennek folytán az új helyzet kialakulásában. Az bizonyos, hogy a zsidó életlehetőségeket, a maximumra kell fokozni, olyan hallatlanul nagy a zsidóság nyomora az exilium országiban. Különben ebben megegyezik minden zsidó: kell nekünk Palesztina, mert nélküle élni nem tudunk.

Wedgwood ezredes kihallgatása, éles kritika volt a palesztinai közigazgatás ellen. Az angol tisztviselők izoláltan élnek és semmi kapcsolatuk nincsen a zsidósággal. Zsidóellenes érzelmük az angol tisztviselők és ez súlyos kihatással van a helyzetre. Wedgwood ezredes újra bebizonyította, hogy nagy barátja a palesztina zsidó építők munkának.

Mindent összevéve, a londoni kihallgatások jelentősége legalább annyit jelent számunkra, mint a palesztinai, — ha nem többet!

Ellentétek Wauchope és Dill között? Az „Al Livan” című lap, a főmunkárganuma, tudni véli, hogy Sir Arthur Wauchope főbíró és Dill tábornok főparancsnok között nézeteltérések merültek fel a zavargások idején a közigazgatás módszereit illetően és hozzáfűzi, hogy Londonban Wauchopenak fel fogják tenni a kérdést, hogy hajlandó-e vállalni a királyi bizottság által megállapított irányvonalak keresztülvitelét Palesztinában. Ha erre nem vállalkozik, nem tér vissza többé az országba.

Súlyos összeütközés arabok és a revizionisták között Tiberiásban. Jeruzsálem. Súlyos összeütközés történt legutóbb Tiberiásban az arabok és a revizionista csoportok között. A revizionisták tüntető felvonulást rendeztek a város utcáin, amit az arabok kihívásnak vettek és néhány agglátor bujlogatására meglámadtak a felvonuló csoportot. A két tábor között véres verekezés támadt. A kivonuló rendőrség is szorult helyzetbe került és katonai erősítést kért, de ez sem volt elég és újabb karhatalmi erők vonultak ki a rend helyreállítására. A katonaság végül kénytelen volt fegyverét használni. Harminc zsidó és harminc arab, valamint két angol sebesült meg az összecsapás és a katonai sorlíz következtében.

Felavatták az új diákotthonát a Skopus hegyen. Január 27-én avatták fel ünnepélyes keretek között az egyetem új diákotthonát a Jeruzsálemi Skopus hegyen. Az új otthon a nemzeti könyvtár közelében van és hater az foniba került a felépítése. Az építési költség felét S. Solow, orosz származású zsidó adományozta, aki jelenleg Tel Avivban lakik. Az épületben hatalmas terem van, számos kis szoba és egy jól berendezett modern diákkonyha. A felszentelésen résztvettek az egyetem professzorai is Bergmannak, a rektornak a vezetésével.

A palesztinai narancs és egyéb citrus gyümölcsök terjesztésének propagandája. A palesztinai mezőgazdasági tanács nemrégiben a kormányzati departement 35 ik megtartott ülésén elhatározta hogy tanácsolni fogja a kormánynak, hogy 100 000 font költséggel egy három éves nagy kampányt kezdeményezzen, egy nagyszabású terjesztési propaganda beindítására, amelynek célja a palesztinai citrusgyümölcsöknek új piacokat szerezni. Új piacokat kell szerezni és kedvelté tenni a világpiacon a palesztinai narancsot, grapefruit, már azért is, mert a következő években mind nagyobb lesz a termés. A gyűlésen tudomásul vették azt is, hogy háló az angolai élelmiszer kutatásnak és rechoboli hasonló céllal működő intézetnek, a romlandó narancs mindig kevesebb lesz. Javaslat történt oly irányban is, hogy az alma vélmját emeljék, hogy ezáltal a narancsforgalmazás benn az országban is mindjobban emelkedjék.

Az 1937-es tavaszi turisztikai szezon alkalmával a „ZION-LLOYD” két nagy kirándulást rendez Palesztinába. Kéjjen azonnal prospektust. — Folyó év március 19-én indul el Constantából Halfába s/s „PROVIDENCE” hatalmas, luxus-óceánjáró.

Tartasson fenn magának helyet még idejében a „ZION LLOYD” utján. București L., Calea Victoriei 53. Tel. 3 69 13 Clujoa Dr. W. Neumann, Str. Berthelot No. 12. Timișoara Ernst Reiter, S. B. B. 5. Oradea Kirsch Tibor, Str. Nicolae Iorga 21. Sigheten Wieder Herman, Str. Eminescu 12. Satu-Mare Levy Samuel S. Corvinilor 5.

fejfájás
ellen
Beretvás
parxtilla!

A jemeni zsidók rettentő szenvedései

A műfti nem mondott igazat

Jeruzsálem. Azzal kapcsolatban, hogy a műfti a királyi bizottság előtt azt jelentette ki, hogy „a zsidók az összes arab államokban teljes egyenjogúságot élveznek” nyilvánosságra került Chaim Scharabinak, egy jemeni zsidónak nyilatkozata, aki nemrégiben érkezett Palesztinába. A nyilatkozatban többek között a következő áll:

— Néhány hónappal ezelőtt hagytam el Jement és néhány adatot arabok felsorolni a jemeni zsidók életéből, amelyek pontosan ellenkezőjét bizonyítják annak, amit a műfti a királyi bizottság előtt tett. A jelenlegi jemeni imam, amint átvette az uralmat, azonnal elköszölte a zsidóság valamennyi ingatlanát és utána kijelentette, hogy a zsidóknak joguk van visszavásárolni ezt földet. A zsidók így kényszerítve voltak, saját vagyonaikat újból megvásárolni. Ennek dacára, ha egy jemeni zsidó Palesztinába akar költözni, újból elkobozták tőle egész vagyonát. Ez a törvény nem vonatkozik sem arabokra, sem keresztényekre, hanem kizárólag zsidókra. Valamennyi jemeni lakosnak jogában áll hívődni oda, ahova akar. Csak a zsidóknak tiltották meg, hogy Palesztinába menjenek. Egyetlen zsidónak sem szabad elhagyni a földet lakhelyét és minden egyes alkalommal, ha elutazik, még ha benn az országban is, bizonyos kauciót kell letegyen, annak biztosításul, hogy visszatér. Nemrégiben például, Katiwa-ba (Aden mellett) utazott egy zsidó, onnan visszahozták, láncra verve börtönbe vették és annyira kínozták, hogy néhány nap múlva belehalt sérüléseibe. Vegy példa a zsidók üldözésére, hogy nem szabad a zsidóknak ott lovagolni számaron, ahol egy más lakója az országnak. Vasuton sem szabad utazzon. Ha egy zsidó arabbal beszél és nem mondja neki „ur”, megbüntetik. Egy arab nem fordulhat zsidóhoz és nem szólíthatja meg nevén. De nem szólhat neki még úgy sem, hogy „zsidó”, hanem azt kell mondja „kulya” vagy „tisztátalan”. Legutóbban azt is megtiltották, hogy zsidó nők ékszerekkel megjelenhessenek az uccákon. De mindezek csak cseppek a szenvedések tengerétől. Bizonyos vagyok abban, — ezzel fejezi be nyilatkozatát — hogy iraki és syriai testvéreink is sok mindent mondhatnak el arról a tragikus sorsról, amelyben szenvednek az arabok uralma alatt. Nem mondott igazat a műfti, amikor a zsidók egyenjogúsításáról beszélt, a királyi bizottság előtt.

KÖZÉLET

Ujból Princz Ármin lett a satumarei statusquo hitközség elnöke. A statusquo hitközség nemrég megválasztott képviselőtestülete vasárnap választotta meg saját kebeléből a hitközség új előjáróságát. A hitközség elnökévé ismét Princz Ármint választották meg, aki immár heidszter foglalja el az elnöki széket. A vezetőség többi tagjai is azok maradtak, akik az elmúlt években irányították a hitközség ügyeit általános megelégedésre. A választás különben is a hitközség kebelében arakodó egység spontán megnyilatkozása volt. Az előjáróság a következőképpen alakult meg: Elnök Princz Ármin, alelnök dr. Fekete Samu, főgondnok dr. Kaufmann Jenő, kulturbizottsági elnök Gáspár Eda, tiszteletbeli ügyész dr. Katz Izsó, pénztárnok Róna Samu, ellenőrök Hirsch Sándor és dr. Jeremiás Jenő, gondnokok: Lindenfeld Domokos és Schwartz Zoltán, gazda Kertész Antal, tanácsnok: dr. Friedman Árpád, Roosz Samu, Kertész Ferenc, Princz Dezső, Princ József. A pénzügyi bizottság tagjai Hivas Emil, Messinger Lajos, Trautner Samu, Vámos Áron. Kulturbizottság tagjai Ferber Hermann, Markovits Andor, dr. Guttmann Béla, Kaufmann József, dr. Klein Alfréd, Kővári Izsák, Princz Frigyes, Róna Samu, Wohl Miklós, Steiner József, Ullmann János, Werthelmer Sándor.

A sannicolaulmarei nyugati szer-tartású izr. hitközség 1937 január 24 én tartotta meg évzáró közgyűlését, amely tulyomó többséggel magáévá tette azon indítványt, hogy a 25 év előtt épített templomban semmi olyan átalakítást, vagy változtatást nem eszközöl, amely berendezési változtatás volna maga után, vagy azt előidézné, hanem idelgelenes jeleggel az emelvényi korlátot egy le-suktható asztalra helyez el, amely kizárólag a Tóra felolvasására használtat fel.

A reghini Chewra Mischnájosz f. hó 11 én tartotta meg rendezési szijunát a híres P. Hillel Pollák Jahrszeitja előestéjén. A Szüdsasz Mizvon sok távollatott is megjelent. Freund József emelkedett szavakat intézett a gyülekezethez, buzdítva a tagokat a további tanulásra és békés együttműködésre. Veje Lichtenstein Hillel nagy szónoki rátermettséggel méltatta R. Hillel Pollák érdemeit. Fel-szóllaltak még R. Eliezer Pollák, Fixel Dániel és Fixel Wolf. Chaim és Sulem Jakob, Freund tőbrabból két fiatalabb fia szép Magideszt mon-dottak. Hamlet Lázár névűs beszéddel emelte az est hangulatát. Herschdorfer Áron hitköz-ségi elnök, tragikus gyászra miatt kimentette magát távollatásáért. (F. D.)

Az uzhorodi Hanoar Hacioni f. hó 13-án rendezte első nyilvános szemináriumát, amelyen a különböző cionista frakciók testüle-tilleg vettek részt. A szeminárium anyagát a szervezet romániai sllachjának Nussbaum Smu-elnek a „Zsidó nacionalizmus” c. előadása képezte. Az előadást magas színvonalu vita követte. A szemináriumokat az uzhorodi Noar Hacioni rendszeresen fogja.

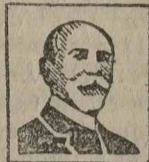
A vişeu de susi „Zeire Mizrach” az elmúlt péntek esti oneg-sabath keretein belül nagysikerű „politikai törvényszék” rendezte a zsidó-angol-arab kérdéssről. A zsidó szempontot Teszler Herman, az angol politikát Horovitz Jenő, az arab álláspontot Chel-movits Izsák védte. Az ítélőbizottság tagjai: Scheiner Benjámin, Brettler Gedálje és Klein József voltak. A komoly és alapos felkészültségre valló vitát nagy érdeklődéssel hallgatta végig a nagyszámú közönség. A Zeire Miz-rach e szemeszterre kidolgozott széleskörű kultur-programja szerint a Talmud, Próféta-k sabb rendszeres előadása mellett, vasárnapon-ként sajtószemléket tart, amelyeken Engelstein Lázár és Appel Dávid ismertetik a hét zsidó vonatkozású eseményeit. Uána általános vita következik. Minden kedden Teszler Herman, a budapesti rabbiszeminárium hallgatója, fölytatólagos előadásokat tart a zsidótörté-leméből. Az előadásokat a szervezeten ki-vül álló ifjuság is figyelemmel kíséri. A heti programot műlave dómálke rekeszti be.

Oriztesse ellen vérnyomását!

Az erbantalmak idejét el!

Doktor Emil Faivre, a poitiers-i egyetemi belgyógyászati klinika professzora a következőket írja: „Az arterio-sklerosis kezelésének fő feltétele az, hogy megakadályozzuk az érsérülések képződését és kifejlődését”.

A sklerosist megelőző időszakban a húgy-sav a magas vérnyomás egyedüli okozója. Szükséges tehát, hogy mindennekelőtt a húgy-savretentio ellen küzdjünk, amit a leghatásos-sabban úgy érünk el, ha Urodonált használunk.

Legerot professzor, az alger-i tudományos főiskola volt ta-nára a következőket írja:

„Az URODONAL telintetében végzett több éves tanul-mány teljesen meggyőzött bennünket arról, hogy ezen

páratlan gyógyszernek állandó és biztos hatása van; szervezetünkre nem veszélyes és sohasem ellenjavasalt. Az URODONAL-lal kapcsolatosan végzett számtalan kémiai, physiologiai és klinikai kísérlet alapján bátran állíthatjuk, hogy a francia gyógyszerian ezen egyik legkiválóbb gyógyszere minden bizalmunkat kiérdemli”.

Több mint 100.000 orvos írja elő ezen gyógyszert, mert egy olyan gyógyszernek bizonyult, ami az arthritisen szenvedőknek ezét gyó-gyította meg s mely tény ezt egyének igazolják.

URODONAL

meggátolja az arterio-sklerosis kifejlődését.

Kapható gyógyszertárakban és drogériákban.

BEJEGYZETT CIKK.
CHATELAIN GYARTMANY

A satumarei Mizrach vasárnap tar-totta meg nagy érdeklődés mellett évi köz-gyűlését, saját székházában. Dr. Fejes Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést, majd beszámolt a múlt év eredményéről. A közgyűlés a felmentvény megadása után a következő ve-zetőséget választotta meg: Elnök dr. Fejes Lajos, alelnök dr. Stern Mór, főgondnok Bor-gida Sándor bankigazgató, gondnok Or-dentlich Victor. Választmány: Hirschhorn Mór, dr. Reiter Lipót, Popper Miksa, Lewan-del Adolf, Einstein Simon, Rosenzweig Sán-dor, Ketz Jenő, Márk Mór, Lebovits Bernáth, Farkas Zsigmond, Welsz Adolf, Mermelstein Zoltán. Palesztina-bizottság: Elnök dr. Stern Mór, Friedmann Kálmán, Preisler Manó, Welsz Elemér, Darvas Ármin, Riedermann Miksa és Lázár Sándor.

A csehszlovákiai Mizrach küldött-sége a ruszinszói kormányzónál. A csehszlovákiai Mizrach küldöttsége jelent meg az elmúlt héten a ruszinszói kormányzóságon, ahol dr. Besskyd kormánytanácsos, a kor-mányzó helyettese fogadta a Mizrach repre-zentánsait. A küldöttség tagjai a következők voltak: Goldstein Móse az országos Mizrach elnöke, Juda Spiegel executive tag és Izrael Rosenberg. A kihallgatás 3 óra hosszat tartott, mely idő alatt a küldöttség politikai és kultu-rális kérdésekről referált a kormányzóhelyet-tesnek. S óhajtott a ruszinszói zsidó fiatalság produktívitalásának problémája is. — Dr. Bess-kyd élénk érdeklődést tanúsított a Mizrach ál-tal felvetett kérdések iránt és biztosította tá-mogatásáról a delegációt.

A carei-i orth. Chewra Kadischa f. hó 17-én új vezetőséget választott. Az új ve-zetőség névsora a következő: elnök: Wein-berger Sámuel, alelnök: Schwartz Ignátz, gondnokok: Gottlieb Nefali és Welsz Dezső, ellenőr Welsz Jenő, pénztárnok: Rosenberg Jenő, választmány: Klein József, Splitz Sá-muel, Friedmann Ignátz, Ohlbaum Mór, Un-gár Ferenc, Schlesinger Dezső, Róth Dezső, Melsels Hermann, Kasner Izrael, Herschkovits Sándor, Grün Adolf és Elkovits József. Pót-tagok: Winkler Nándor és Splitz Henrik. A választás után nagyszabásu banket volt, ame-lyen Weinberger Béla fiatal talmudista magas szárnyalásu beszédet tartott. Az ünnepély si-kere Farkas Béla érdeme.

Az aradi vallásos zsidóság a napok-ban alakította meg a „Machleket Hacharédim” szervezetet, amely a palesztinai kolonizációs munkák elősegítésén dolgozik. A szervezet megalakításában legfőbb része Grünberger Albernek van, aki a KKL, jeruzsálemi főiro-dájának megbízásából ardeall propaganda uton van. Kitűnő szervező képességével siker-ült olyan körök bekapcsolását a KKL mun-kába elérnie, akik eddig távollatották magu-kat a cionista munkától.

A sevlusi Tóra w'Awodah f. hó 13-án műsoros estélyt tartott. H. Neumann a helyi csoport elnöke üdvözli a megjelenteket, majd a Rosenberg Ági és Róth Bözsi, a Bnot Akiba tag-jainak énekesszámait következtek. Popper Rivka, Glück Pálna, Welsz Deborah, Berger Sarah és Friedmann Malka szivalatokkal járultak hozzá a műsorhoz. A Bnot Akiba előkészítése Lettner Eszter, míg a 100 terítékes szerviro-zás Klein Eszter érdeme. Rendezés fáradságos munkáját Smajjah Klein és Kalmár Lipschitz végezték.

A brasovi Zsidó Nőegylet nagysikerű bálját az elmúlt szombat este ren-dezte meg. A nagyszabásu rendezvény fényesen sikerült, ami elsősorban Deutsch Ár-minné elnöknő, Eigerné Wizo elnöknő, Bern-hardné és az egész rendezőség agilitását dicséri.

דיא תלמוד-תורה בראשון זוכט איינען
פל מ ד פור גמרא חומש'רש"י אונד דרדכו
אפפערטע ביז'ר'ח ניסן און
Primrabin D. Sperber, Str. Castelului 64.
BRAŞOV.

A jemeni imam és a palesztinai arabok. Az arab lapok közlik, hogy a jemeni Imam levelet intézett a legfőbb palesztinai arab bizottsághoz, amelyben kijelenti, hogy Jemen szolidáris a palesztinai arabok-kal és szeretné, ha az összes arab országok közreműködnének a palesztinai viszályok lik-vidálásában.

